

KISS · ANTAL

HÁNZI

SZALÉZI MŰVEK

HÁNZI

Hánzi 1918—1931

KISS ANTAL

HÁNZI

SZINAY JÁNOS

MISSZIÓSNÖVENDÉK ÉLETE.

SZALÉZI MŰVEK, RÁKOSPALOTA.

Nihil obstat. Carolus Szitkey S. S.
censor dioecesanus. Imprimatur, Nr.
916-1936. Vacii, die 24-a Februarii
1935. † Stephanus Episc. Vaciensis

Don Bosco Nyomda, Rákospalota

BEVEZETŐ HÁNZI LELKIVILÁGÁHOZ

A finom tollú

Marmoiton írja

valahol, hogy „a gyermekek a mi nagy tanítóink.“ Világos, hogy nem tudásbeli felkészültségre és nem tapasztalatokon épülő életbölcseésre gondol itt az író, hanem arra a gyakran igaznak bizonyuló tényre, hogy a gyermek gondolkodásban, komolyságban és lelki nagyságban néha kivételes méreteket tud elérni úgy, hogy felnőtteket is megszégyenítő teljesítményei alapján valóban tanítónk, példaképünk lehet.

Ha forrongó Európánk egére nézünk, sok elkeserítő körülményünk ellenére is megvigasztalódunk, mert sáros és únott köznapjaink felett csillagfényes tábor feszül. Hótiszta lelkek, ragyogó kis ablakok tekintenek felénk az örökélet irányából, s azokon át megsejtjük a szentek birodalmának

kifejezhetetlen szépségeit és felmérhetetlen gazdagságát.

Kelet egyik nagy gondolkodója Isten üzenetének tartja a gyermeket. Ha a gyermek szemébe nézünk, s e tükörben meglátjuk lelkének meg nem bolygatott érintetlenségét, Isten szózatát kell belőle kiolvasnunk, hogy még nem elégelte meg és nem utálta meg ezt a szüntelenül vétkező földet.

Ma már külön irodalom foglalkozik a szentéletű gyermekekkel. Külföldön és hazánkban is egymásután jelennek meg értékes kötetek egyes példás életű gyermekek lelkivilágának feltárásával. Ha csak a gyermek-társadalom figyelne fel ezekre a szokatlan történetekre, — mert újabb példaképek kerültek az eddig ismert gyermek-szentek mellé, — magában véve is fontos eredmény volna, mert a XX. század gyermeke, aki apróság-létére úgyszólván máris felnőttnek számít koraérettsége és éveit meghazudtoló felvilágosultsága miatt, legalább útmutatást kapna, hogyan kell a modern kor előnyeit felhasználva és hátrányait félrehárítva berendeznie saját világát.

*Tanulmányul szolgálnak ezek a feltáru-
ló lelki területek a lélekbúvár számára is.*

Nagyobb megértésre, több figyelemre, forróbb szeretetre indítanak. Mennyi kisebb-nagyobb küzdelem, mennyi önlegyőzés, mennyi titok és mennyi mélység vetődik elénk! Intés számunkra, hogy hányszor félreértjük a gyermeket, s bánásmódunkkal mennyi fájdalmat okozunk neki! Mily pokoli küzdelmet kell folytatnia sokszor a körülmények kedvezőtlen behatásával szemben! Mennyit kell imádkoznia és vezekelnie másokért, hogy beláttassa velük az élet átmeneti jellegét és a földi élvezetek céltalanságát! Mennyi mindent szó nélkül eltűrnek és mily hőssé nének olyan borzalmak és szenvedések elviselésében, amelyek vállalása elől akárhány iskolázatlan lelkű felnőtt az önkéntes halálba menekül!

De lelkesedik mindenki e gyermekekért, aki általában a szépet keresi, aki ferences lelkülettel járja az élet útjait, s meg tudja találni azt a rengeteg apró finomságot és szépséget, amelyet elrejtett az Isten fűbe, fába, de különösen az emberi lélekbe. Fáradt, őszi estéken, mikor minden a lemondást, kedvetlenséget, kiéltiséget suttogja felénk, jól esik bemenekülnünk szobánk csendjébe, s fellapozni ezeket az áttetsző vilá-

gosságú történeteket. Jól esik ilyenkor nevelődni. Sírni, vigasztalódni, imádkozni, bízni, — vagy mondjuk így: élni tanulunk e kicsikéktől, a mi „tanítóinktól“.

Aki szereti a jó Istent és gyönyörködni tud az Ó báránycáiban, a gyermeklelkében, — hálásan megköszöni az Égnek, hogy a kis Szinay Hánzi személyében, akiről a következő lapok tárgyalni fognak, egy újabb értéket adott nekünk és egy szokatlan hamvasságú gyümölcsöt fakasztott a magyar lelkiség lassan termő fáján.

Valóságos esztétikai élvezet elmerülni e gyermek lelkiéletének tanulmányozásába. Ha eljárásait izekre szedjük és cselekedeteinek indító rúgóit elemezzük, kettős meglepetésre számíthatunk. Először is elbűvöl fzeplőnélküli tisztasága, amely a természetselettség egész különlegesen egyénítő bélyegét nyomja szavaira és tetteire. Ezenkívül bámulatba ejt szokatlan komolysága, amely érdeklődését lassúbb lelki fejlődésű kis társai érdeklődési meneténél tíz évvel előbbre irányítja. Ha azt keressük, hogy mi okozza ezt az átlagonfelüliséget, nem találunk reá természetes magyarázatot. Nem a családban öröklődő vonásokkal kell előhozakodni

*és nem az ősökből utódokba ágazó átszár-
mazás elméletét kell itt az elemzés szolgál-
latába állítani. Igaz, hogy apai és anyai
részről a hűséggel örökölt meggyőződéses
katolikum és a komolyan vett hitbeli és
erkölcsi élet magvai szűrődtek lelke szüzi
talajába. De viszont ezt kapták a család
immár felnőtt tagjai és Hánzi testvérei is.
Mégis Hánzi és mindaz a vonzó és külön-
leges lelki berendezettség, amely őt az elra-
gadott lelkek szintájára állítja, egyedülálló
és szinte utolérhetetlenül példa nélkül áll
a család történetében.*

*Egész eredeti vonás benne korán ébredő
hivatásérzete: hittérítő akar lenni. Ez a
vágy nem a fiús természet kalandos haj-
lamaiból előrobbanó ötletként él benne,
hanem a szent dolgok iránti érdeklődéséből,
s nagy paptiszteletéből ered. Hánzi sokat
hallott és olvasott a hittedjesztés ügyéről,
s a helyzettel számolni tudó, józan meg-
oldásokra törekvő lelke indította őt a gon-
dolatra, hogy életét e szent cél szolgálatára
áldozza. Szoros összefüggésben áll ez a gon-
dolkodás a Hánzi minden megnyilatkozá-
sában érvényesülő komolysággal, amely a
kiérettség ötvözetével vonta be imaéletét,*

szentséghez járulásait, tanulását, játékait, beszédét. Komolyságával vezetőélre került a testvérek és a játszótársak közt anélkül, hogy atyáskodóvá fejlődött volna. Ha megtekintjük fényképét, egy teljes gyermekiségben megőrzött lélek mosolyog felénk. Ha pedig eszünkbe jut, hogy az itt leírt pályát ugyanez a gyermek járta végig, nyugodtan elmondhatjuk: Mennyire gyermek még, — és máris mily kitüntettetje az isteni kegyelemnek!

Meglepő összhangban egyesíti a finomlelkűséget a fiús keménységgel. Ugyanaz a gyermek, aki az indiánjátékban diadalal kötözi a fához a foglyul ejtett „fehéreket“, aki minden erejét összeszedve valósággal beletöri magát a számára sokszor kínos tanulásba, s aki oly önuralommal viseli a betegség emberfeletti kínjait, — egész megváltozik, ha az Úr Jézus szeretetéről van szó, s ha valamilyen jótettre nyílik alkalom.

Felületesen ítélve nagyon igénytelennek látjuk Hánzi életszakaszait, mert nagy dolgok teljesen hiányzanak belőle. Nem volt művész, nem volt csodagyermek és nem volt megfejthetetlen talány a nevelők szá-

mára. Diák volt, mint annyi eleven szemű, mosolygóképű kis társa. Az iskola, a tanárok, a felelés, a referálás, az intékonferencia, a bizonyítvány képezték érdeklődési területeit. A gyermekéletnek ezt a szabályokkal rendbeszorított, gépiesnek nevezhető menetét mennyi színpompával élénkíti a korán elkezdett tudatos lelkiélet, az Úr Jézus szolgálatában való élés és a megszentelő kegyelemnek szüntelen növekedése!

Hogy kicsoda volt Szinay Hánzi, azt csak azok tudják igazán, akik őt személyesen ismerhették. Az itt lepergő élettörténet a szemtanúk rengeteg adatszolgáltatásán épül fel és az életszerűség megelevenítő erejével vetíti elénk Hánzikát. Aki alázatos és tanulmánygyó lélekkel olvassa e fejezeteket, fellelkesedik a jó követésére és pártfogójának, mennyei barátjának választja Hánzit. Ezzel a lelki beállítottsággal pedig nagy mértékben megközelíti az ő igazi világát.

MEGÉRKEZÉS ÉS ELSŐ LÉPÉSEK

Az osztrák alpok Magyarországba nyúló végső vonulatainál terül el Sopron, ez a gazdag múltú határmenti város. Az erdőkkel barázdált hegyek, a város felett őröködő Károlykilátó, a messzeségből előfehérlő, havashátú Schneeberg, s a dombtetőkről jól látható kékvízű Fertő-tó elragadó tájjal veszi körül a történelmi múltú régi várost és friss, egészséges lehellettel tölti be az egész vidéket. A város műveltsége erősen német hatást mutat. A „babtenyésztő“-nek gúnyolt régi soproni földműves alakja lassan már csak az emlékek között fog élni. A nevezetes népszavazásnál hűségének bizonyult város (Civitas fidelissima) lakossága erősen magyarosodik, s ilyen szempontból az utóbbi évtized sokat változtatott a bevett szokásokon és a meggyökeresedett, kényelmes életmeneten.

A mi kis fiunk, akiről ez a könyv szól, két tekintélyes család ágainak összefutásából származik. A Szinay-ág régi magyar nemesi család, amely nemesi címerpajzsát az ősök érdemeit emlékből tartva, utódról-utódra hagyja. A Steinbach-ág a régi soproni iparostársadalom egyik nagy multra visszatekintő tagja, amelynek edénygyára és a Várkerületen lévő üzlete előnyösen ismertté tette a család nevét.

Szinay Jánost e könyvben legszívesebben „Hánzi“ néven emlegetjük. Családja és ismerősei is soproni szokás szerint ezen a néven hívták, s ő maga is ezt az elnevezést szerette legjobban. A kissé furcsán hangzó „Jancsi“ név nem jól illenék az ő komolykás egyéniségéhez. Különben is valószínű, hogy szeretetreméltó alakja és megnyerő kedvessége majd megbarátkoztat minket ezzel a szokatlanul és magyartalanul hangzó névvel.

Szinay Hánzi Sopronban született 1918 október 12-én. Édesatyja Szinay Ferenc soproni kereskedő, édesanyja Steinbach Emilia. A kisfiú születésének örömteljes eseménye mögé a világháború vérvörös alkony sugarai rajzolnak aggasztó háttérrel. Az édesapa a

harctéren küzd, az egyik Steinbach fiú pedig kevéssel előbb hősi halált halt. Ez az utóbbi bevonulása előtt érzékeny búcsút vett testvéreitől és szinte előre érezve halálát, azt kérte nővérétől, hogy ha majd Isten fiúgyermekkel ajándékozza meg, nevezzék el az ő emlékére Hánzinak. A János név tehát a hősi halált halt nagybácsi iránti kegyeletől is megszentelve élt a németszármazású Steinbach-család ajkán, s így származott át az új jövevényre az elhalt testvér megszokott becéző neve.

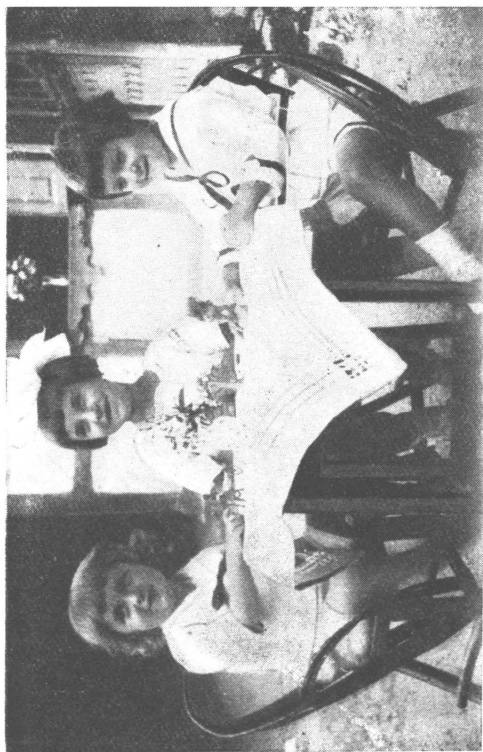
Hánzika már a második gyermek volt a családban. Nővérkéje, Mária sokszor elnézgette a hallgatag pólyás fiút, akinek gyönyörű fekete szemei érdeklődéssel néztek az őt dajkáló felnőttek felé. A gyermek ritkán sírt, mindig csendes volt. Mikor már járni kezdett és tenni-venni tudott, órák hosszatt nyugodtan foglalkozott, eljátszogatott egyedül. Később megérkezett az öcsike is, a kis Feri. Hánzi ébredező észjárása hamarosan megfigyelte, hogy a felnőttek érdeklődése újabban főleg az új testvérkére irányul, s a mama is többet foglalkozik az aprósággal, mint övele. Később azonban rájött, hogy az anyai szeretet nem osztódott meg, hanem

megsokszorosodott és a régi teljességben öleli át most is őt.

Hánzi első benyomásait a hit világából kapta. Nem hiába született októberben, Rózsafüzér Királynéjának hónapjában, hamarosan észrevette, hogy az egész család menynyire tiszteli a Szent Szűzet, s gyermeki lelkében odaadó ragaszkodás élt Iránta. Nagy épülésére szolgált a felnőtteknek, mikor a gagyogni kezdő gyermek első értelmes szavait meghallották, mert Hánzika rámutatott a Szűz Mária képre és így szólt: Égi mama! El is vitte édesanyja nővérkéjével, később már a másik kisfiúval is a templomba, még télen is. Összetett kézzel ültek a padban anyjuk mellett a kicsikék, figyelemmel lesték az ájtatoskodó híveket és az oltárnál történő szertartásokat. A litániákon hol előbb, hol visszhangszerűen, kissé megkésve hangzott ártatlan ajkukról: Könyörögj érettünk! Otthon korán lekötötte a gyermekek figyelmét a sopronbámfalvai kármelita nővérektől készített művészi kép, amely Jézus vérző Szent Szívét ábrázolja és különféle szentek ereklyéivel körüldíszítve, keretbe foglalva függött a falon. Valósággal itt volt a család szentélye. Ez előtt szoktak együt-

tesen imádkozni, s a mélyen vallásos édesanya ide vezette gyermekeit, ha valami helytelent tettek, s ha apró hibákkal megbánották a jó Istent. Ilyenkor bocsánatot kértek Jézus Szent Szívétől. Mikor este fehér ágyukba tértek, édesanyjuk a kereszt jelét írta homlokukra, s ezen anyai áldás nélkül el sem tudtak volna aludni az apróságok.

A gyermekek gondtalan élete mögött a nagynénik és a nagybácsik szerető jósága is örködött. Szinayné és huga, Anna korán árvaságra jutottak. Reájuk maradt testvéreiknek gondozása. A két erőslelkű nő Istenbe vetett bizalommal nem csak kisebb testvéreik felnevelését és gondozását intézte mintaszerűen, hanem atyjuk üzemének és üzletének fennmaradását is biztosította. A közös szenvedések, az együtt töltött nehéz idők kimondhatatlan gyengédségbe és szeretetbe forrasztották a testvéreket, s ezért midőn legidősebb testvérük Szinay Ferenc felesége lett, a családi házban maradt és az új család itt kapott otthont. Az édesanya és az édesapa közvetlen ráhatásán kívül különösen Anna néninek jutott fontos szerep a gyermekek nevelésében. A sokat tapasztalt, lelki életet élő lélekkel Hánzika édesanyja meg-

A három Szinay-gyermek : Feri, Mária és Hánzi.

Játék közben a nyaraló kertjében.

osztotta anyai örömeit is. Elsősorban mindhárom gyermeket Annanéni tartotta a keresztvíz alá, de ezenkívül is gondoskodásával és jóságával kiérdemelte a gyermekek szeretetét. Valóban a gyermekek rajongtak érte, bizalmukkal megajándékozták, s nagy öröm volt számukra, ha felváltva Anna néni szobájában aludhattak. De Paula néni, Vilmos és Ernő bácsi is megkapta a gyermekek szeretetét. Karácsony vagy névnap mindig meghozta a gyermekek számára a viszonzást kedvességükért, gazdag meglepetések, szép ajándékok alakjában.

A gyermekek otthon csakis jót tanultak. A kölcsönös szeretet feleslegessé tette az indulatos szavakat, a gyermekek büntetését és szigorú fegyelmezését. Mivel a család nem külsőség gyanánt őrzi a katolikumot, hanem naponta gyakorolt és életté állandósított valóságként, s ennek megfelelően a gyermekekbe is mindenek előtt az istenfélelmet oltották, a gyermekek nevelését maga az Úr Jézus intézte. A gyermekek korán elsajátították azt a meggyőződést, hogy ők állandóan az Isten jelenlétében járjanak, hogy az esetleges hibákkal Őt bántanák meg, s ezért a finomlelkűség, a természetfeletti élet

kedvelése, s a rossz alkalmak lelkiismeretes kerülése természetes fejlődésükkel lépést tartva növekedett lelkükben.

A családi nevelést nagyszerűen egészítette ki a kiseddóvó. Az Isteni Megváltó Leányai óvodájába járt Hánzi öccsével együtt. Az utcán is, meg az óvodában is féltő gonddal vigyázott Ferire, nehogy baja történjék. Különösen az elevenebb és pajkos társaktól óvta. Csengő-bongó verseket és kis énekeket tanultak itt, amelyeket aztán otthon előadtak. A verseket mondó Hánzika annyira kedves látvány volt, hogy egy fiatal pap első miséjére is meghívást kapott. A szentmise alatt ő tartotta kis selymes párnán az ilyenkor szokásos töviskoszorút, amely azt a sok szenvedést és támadást jelképezi, amelyet egy jó papnak, mint az Úr szolgájának a világtól el kell szenvednie.

E kezdő lépések már sejtetik azt a nap-sugaras, gazdag, Istentől áldott gyermekkort, amely Hánzinak későbbi növekedése során osztályrésze lett.

JÉZUS KOPOGTAT

Minden lélekben megszólal egyszer Jézus hívó szava. Egyik lélekben előbb, másikban később szólal meg mint szent elkomolyodásra, összeszedettségre hívó ezüstös harang. A zsoldáros szava aggódva figyelmet, hogy ha az Úr szavát halljuk, meg ne keményítsük szíveinket. Jézus figyelmeztető szavának észrevevésétől és követésétől függ lelkünk jövője.

A kis Hánzi finom lelke hamar felfogta Jézus meleg szavait és gyermekszíve teljes feltárásával és odaadásával megmutatta, hogy kész a hívó szózatot követni. Az oltárszekrényből kiáradó láthatatlan, természetfeletti hullámverések eljutottak az ő minden szépre és jóra felfigyelő lelkéhez. Jézusnak szolgálni nemcsak a templomban s otthon az ima idején, hanem a szülők iránti szeretet gyakorlásával, a testvérek és játszótársak keze-

lésében, a játéokban, később a tanulásban, vagyis a gyermekélet egész síkján, ez volt Hánzikának első öntudatos megnyilvánulásától kezdve állandóan gyakorolt elve.

Hogy a kis Jézusra való gondolás mennyire befolyásolta és mennyire átítatta tanulását és játékait, egész gondolatvilágát, a következő fejezetekben bővebben látni fogjuk. Itt most azokat az apró megnyilvánulásokat figyeljük, amelyek Hánzi korán kezdett lelkiélete első félénk, elmosódott jelentkezésének tekinthetők, s amelyek előre jelzik, hogy Jézus elkülöníti e gyermekeket a világ bűnös áradatától és a legkülönfélébb eszközökkel tökéletesíti, neveli őt a természetfeletti élet és az örökkévaló értékek fenntartás nélküli szolgálatára.

Erős befolyást gyakorolt Hánzi lelki fejlődésére a sopronbánfalvai Kármel. Nyáron a gyermekek a gyönyörű Lóver ölén, a soproni villanegyedben lévő nyaralóban tartózkodtak. Innen naponta megtették a bánfalvai kármelita kolostorhoz vezető alig negyedórányi utat. A szigorú szerzetesházból áradó tiszta lelkiiség megérintette a kisfiú fogékony lelkét. Hánzika még nem járt iskolába, ezt a zarándokutat mégis megtette naponta édes-

anyja és testvérkéi társaságában. Néha alkalma nyílt, hogy a szerzetes nővérekkel is beszélhetett. Az itteni imádságos csend, a klauzura rácsozata, a beszédszobában a lefátyolozott szerzetesnőkkel való beszélgetés valami egész különös tiszteletérzéssel, szent megilletődéssel és bizonyos regényességgel rokon titokzatossággal telítette képzeletét.

Egy alkalommal a szentmise után a rendház ősz lelkiigazgatóját beteghez hívták. Egy haldokló kislány számára kellett elvinnie a szent útravalót. Mivel mást nem talált volna a spirituális, aki őt a beteghez elkísérje, mint az édesanyjával még a templomban ájtatoskodó kisfiút, szólt neki, hogy menjen be a sekrestyébe, vegye fel a ministráns ruhát és kísérje el őt. Édesanyja nem akarta engedni, mert még túl kicsinynek tartotta a gyermeket, aki még sohasem ministrált, de a gyermek örömmel vállalkozott a feladatra és nemsokára piros ruhában, fehér ingecskeben ott lépkedett a szentséget vivő pap előtt. Egyik kezében a csengős beteglátogatósi lámpát vitte, a másikban mezei virágokból kötött bokrétát szorongatott. Hánzika ugyanis mikor a templomba jött, szokása szerint útközben mezei virágot szedett, hogy

azt mise után visszaútban a hősök temetője szép keresztje elé tegye. Ezt a napi szokását ma kivételesen módosította. Miután a beteg kislány megáldozott, odament ágyához és neki ajándékozta friss virágait. A haldokló gyermeknek rendkívül jólesett e nehéz órában ez a kedves figyelem.

Hánzi rájött arra, hogy a látható és fogható dolgokon túl rejtett, magasabbrendű szépségek is léteznek. Ezeket a szavakkal ki nem fejezhető szépségeket ő ösztönszerűen megérezte, s ezek elnyerésére törekedett. Csoda-e, hogy tekintete és beszéde minden vonzó kedvessége mellett is gyermeknél szokatlan arányú komolyságot árult el. Egy-egy eset elbírálása, a társalgás menetébe néha közbevetett, új távlatokat nyitó hozzászólásai néha a felnőtteket is megrezzentették: Ebből a gyermekből az Istentől felvilágosított és komollyá érlelt lélek beszél!

A soproni Petőfi-téri elemi iskolába járt. Karácsony előtt az osztálytanító a beszéd-és értelemgyakorlat keretében a közeledő ünnepekről beszélt, a gyermekek nagy örömeire. Befejezésül megkérdezte a kicsikéket, vajjon mit kérnek karácsonyi ajándéknul a kisdéd Jézustól? A gyermekek egymásután

feleltek : karácsonyfát, mesekönyvet, hintalovat, kardot, ruhát!

— És te mit kérsz? — kérdezte a tanító Hánzitól.

— A lelkem üdvét! — felelte szent komolysággal.

1926-tól kezdve gyakran látható volt a kisfiú kezében a Négergyermek című misziós gyermeklap. A színes címlapon négerfiúcska buksi feje bámul a kis olvasók felé, akik nagy érdeklődéssel forgatják ezt az igazán ügyesen szerkesztett s a gyermek képzeletét, lelkesedését pompásan lekötő folyóiratot. Hánzi előtt új világokat tárt fel ez a lap. Meglepődve olvasta egyszer, hogy egész földrészek vannak, amelyek még nem részesültek a keresztség kegyelmében, s ahol még nem ismerik az Úr Jézus szent nevét. Részvétellel gondolt a kis pogány gyermekekre, akik nélkülözni kénytelenek azt a sok lelki jót, amelyet a vallás és különösen a szentáldozás nyújt. Őt az egyszerű gyermekmesék is meghatották, s könnyes szemmel izgulta végig a mesehősök viszontagságos küzdelmeit, most sajnálatra gyulladt ezen nem várt és nem is sejtett dolgok olvasásakor. Azon kezdett töprengeni, hogy a maga

részeről, a maga szerény és gyermeki módján, hogyan lehetne segítségére a hitterjesztés szent ügyének. Összetakarított filléreit a misszió javára ajándékozta, de úgy érezte, ez nagyon kevés segítség, s ennél talán több is telik tőle. Néha felébredt benne a vágy, hogy ő is hittérítő lesz s ezt a tervét titokban megbeszélte a szentségi Jézussal. Nagyon lelkesedett a missziós atyák hősi munkájáért, mert ők Krisztusért lemondanak mindenről: az otthon kényelméről, az európai műveltség előnyeiről, s egész kezdetleges viszonyok közé dobják magukat, ahol visszamaradottság, ősi vadság, rengeteg szenvedés vár rájuk. Ezt a csodálatát csak fokozzák kedves olvasmányai, a missziós tárgyú könyvek: Radingó bosszúja, A nagy fekete kabát, Bahirok varázslója. Mikor keresztanyja felolvass neki e történetekből, felcsillan a szeme és néha ki is fejezi kívánságát: „De jó volna ott lenni!”

1928 húsvétja örömet tartogatott az egész család számára. Hánzika már harmadik osztályba járt és első szentáldozására készült. Az áldozás napjára azonban váratlanul megbetegedett, s így megkésve, csak Áldozócsütörtökön, május 17-én vehette magához az

Úr Jézus testét. Az első gyónásra és áldozásra Anna néni készítette közvetlenül elő. A lelkiismeret megvizsgálásakor Hánzika egész lelkét keresztanyja elé tárta, kérdéseket intézett hozzá, s az ő segítségével állította össze apró hibáinak sorát. A Dómtemplomban ízlelte meg először a szentáldozás édességét a kisfiú. Ettől kezdve a szentáldozás lett legfőbb öröme. Eleinte hetenként, később, mikor gimnázista lett, naponta járult a szentáldozáshoz. Mennyire megkapó lelki élmény volt, mikor nemso-kára Ferike is az áldozók sorába lépett és most már az egész család együttesen járult az angyalok vendégségéhez! Annyira hozzá-tartozott lelke megszokott hetirendjéhez, később napirendjéhez az áldozás, hogy mint Hánzika később maga is írta, üres lett volna a napja ezen lelki erőgyűjtés és táplálék-felvétel nélkül.

Jézus szelídsége és gyengédsége előmlött Hánzi egész egyéniségén. Ezt a gyengédséget sok esetben ki is mutatta szüleivel, előljáróival, testvéreivel és társaival szemben. Negyedik osztályba járt, midőn hitok-tatója súlyosan megbetegedett. Betegségét nagy aggodalommal figyelte tanítványainak

serege. Hánzika ötletessége megszólalt. Az ő tanácsára, s az ő vezetése alatt az egész osztály kilencnapig ájtatosságot végzett a hitoktató felgyógyulásáért. Imádságukat meghallgatta a jó Isten.

Az elemi iskolában a szelídlelkű, komoly kislánynak sokat kellett túrnie. Hosszú hajviselete miatt társai kislánynak csúfolták. Ezenkívül beszédjük, pajkosságuk is szokatlan volt a más környezethez szokott Hánzinak. Egyszer felhorzsolta lábával jött haza az iskolából és panaszkodott, hogy erős fájdalmai vannak. Édesanyja kérdéseire elmondta, hogy az iskolában egyik társa durván ellökte. Édesanyja csodálkozva kérdezte, miért nem mondta meg a tanító úrnak ezt az esetet? Hánzi röviden csak ennyit felelt: „Hogy kikapjon!?! . . .“

Iskolatársai és barátai ezért mind szerették. Többen eljártak hozzá játszani és sorban megmutatták egymásnak összegyűjtött szentképeiket.

1926 márciusában három jézustársasági atya missziót tartott a Szent György-plébánia hívei számára. A befejező templomi ünnepségen egyik páter feladta a híveknek a skapulárét és megmondta, milyen kötelességek

járnak a skapuláré viselésével, mit kell naponta imádkozni. A szentély zsúfolásig megtelt gyermekekkel, akiknek sorában ott volt Hánzi is. Beszéde végén a páter a gyermekek felé fordult, s Hánzikára mutatva megkérdezte: „Mondd csak kisfiam, mit is kell imádkozni naponta?“ Hánzi édesanyja a padban megijedt, hogy a nagy tömeg előtt feltett váratlan kérdés a gyermeket zavarba hozza, azonban felcsendült Hánzi hangja, amint szép hangosan felelte: „Három üdvözlégyet és a végén ezt a fohászt: Kármelhegyi Boldogasszony Anyánk, könyörögj érettünk!“ A páter megdicsérte Hánzit okos és bátor feleletéért.

Újabb nagy lelki élményt hozott Hánzi számára bérnáltatása napja. A bérnáltás szentségét Grósz József győri segédpüspök kezéből fogadta 1929 május 19-én. Ezt a napot tekinthetjük lelki érése forráspontjának. Ettől kezdve lelki igényei valósággal már az ifjúkor keretébe illő méreteket öltenek. Ébredő és gyorsan bontakozó hivatástudata, a missziópapság egyre komolyodó terve messze felülmúlja a gyermekeknél megszokott érdeklődési fokokat. Az Úr Jézussal kötött egyre kiszélesedő barátsága felemészt

gyermekszívében meglévő gyarlóságait. A szülők számára nagy megnyugvásul szolgált, ha fiukat az oltár előtt látták az áldozó gyermekek sorában. Ha Hánzi nem emlegette volna, hogy pap szeretne lenni, a szülők akkor is észrevették volna, hogy ezt a gyermeket most már teljesen a maga számára hódította az Úr.

A JÁTÉKOS HÁNZI

A gyermekkor bájának és gazdagságának legbiztosabb fokmérője a játék. Minél több játéka van valamelyik gyermeknek és minél inkább el tud merülni a játékban, annál boldogabb a gyermekora. Hajlamai, vágyai őszintén megnyilatkoznak itt; sőt többet mondhatunk: a gyermek lelki önevelésének egyik legfontosabb területe a játék, mert itt számtalan erény gyakorlására nyílik alkalom és sok tekintetben önmegtadónak kell lennie a játszótársakra való tekintettel. A figyelem, előzékenység, egyeneslelkűség, szelídség, megbocsátás nagy mértékben kifejlődik a gyermekben, ha helyesen és igazi gyermek módján játszik. Viszont önzése, hiúsága, veszekedő hajlama, fegyelmezetlensége hasonló mértékben alább száll, ha tekintetbe veszi társai érdekét és érzékenységét. A játszó Hánzi a legelmélyültebb és leg-

izgalmasabb játékokban is hű maradt magához. Komolysága és mások iránti megértő szeretete ráütötte kedvező bélyegét minden játékára, s nagyon kedvelt, jó játszótársá tette őt.

A leggyakoribb játéka volt a mise és a körmenet. E játékokat a gyermekek nagyon komolyan vették, úgy hogy imádságuk, körmenetük, prédikációjuk, s az a szeretet, ahogy kis oltárukat díszítették, bizonyára kedves volt az Isten előtt. A szülők egy percig sem túrték volna ezt a játékot, ha azt tapasztalták volna, hogy nem a szent dolgok tisztelete s az esetleg ébredő paphívadás játszatja e gyermekekkel e dolgokat, hanem a tréfa és komolytalanság. Hánzi apukája nagy játék-kápolnával lepte meg karácsonyra fiait. A kápolnához minden elképzelhető szükséges felszerelés megvolt, még miseruha is. Hánzi észrevette, hogy öccse nagyon szeret misézni, s bár ő volt az idősebb, meghagyta öccsének ezt az örömet és maga megelégedett az oltárszolgá szerepével. Mária képviselte a hívek seregét, s énekkel kísérte a fiúk játékát. Ha többen voltak ott játszani, vagy felnőtt vendégek érkeztek, akkor Ferike prédikált is. Legtöbbször a szent családról be-

szélt, vagy pedig a vasárnapi templomi szentbeszédet ismételte meg a maga módján. Mise közben az összes vendégeknek áldozniok kellett. A felnőttek, akiknek sorában nem egyszer pap is helyet foglalt, megilletődötten figyelték ezt a ritka szép és felemelő játékot.

Szobai játéakai között fő helyet foglalja el a matador. Öröme határtalan volt, ha ezen technikai játék apró eszközeiből valami bonyolultabb szerkezetet tudott előállítani. A lombfűrészelés is nagyon lekötötte. Rossz időben, vagy később, mikor betegsége miatt a szobát kellett őriznie, jókedvűen fűrészelte vékony deszkáit. Az általa készített lombfűrész munkákat, amelyeket szüleinek meglepetésül készített, kegyelettel őrizi a család.

Hánzi játékszeretetének megértéséhez tudnunk kell, hogy az egész család nagyon szereti a házias, ártatlan szórakozásokat, s egész kis raktáruk van a legérdekesebb társasjátékokból. E játékok közül Hánzika különösen kedvelte a német eredetű Blumenquartet-játékot, amely nagy mértékben megfelelt az ő virágokat kedvelő, kertészkedő természetének. Játék közben gyakran úgy intézte a dolgot, hogy ne ő, hanem öccse

nyerjen. De bármennyire is szerette a játékot, még a legérdekesebb és a legizgalmasabb helyzetben is azonnal félbeszakította azt, ha édesanyja hívta. Ha nehezebbre esett is otthagyni a játékot, egyáltalán nem mutatott kedvetlenséget, hanem azonnal felugrott és csak ennyit mondott: „Na jól van mama!” És azonnal teljesítette a parancsot. Amikor pedig öcsikéjét hívták, s az csak nehezen, immel-ámmal hagyta ott a játékot, Hánzi nagy komolyan ránézett és szelíd rosszszalással figyelmeztette: „Pici, nem hallottad, hogy a Mama hívott!?”

Hánzika a virágok és a színek embere volt. Nyáron a Lóverbén, a tágas villakertben nyugodtan élhetett kertészkedő hajlamainak. Kapott egy kis területet, ahol ásatott és virágokat ültethetett. Különbéféle színű virágokból kiültette Csonkamagyarország térképét. Virágai csodálatosképpen jól fejlődtek, jóllehet a fák lombja annyira befedte őket, hogy napsugarat alig kaptak.

Kertészkedő hajlamaira és még ebben is gyakorolt nagy körültekintésére pompásan világot vet a következő eset: Hánzi bérmatyja, Vili bácsi társaságában az erdőben sétált. Hánzika el-eltűnt. Egyszerre csak lel-

Eiső áldozása napján.

Hánzi elemista korában, testvéreivel.

kendezve hozott elő egy frissen kitépett fenyőpalántát, amelyet az imént talált, s amelyet kiszemelt kertje számára. Bátyja tettezett komolysággal figyelmeztette Hánzit, hogy az erdőből nem szabad semmit elvinni és a fácskák kiemeléseért büntetés jár. Hánzi riadtan kérdezte: „Hogyan, én most loptam“? Azonnal indult volna, hogy visszavigye a helyére a kis fenyőt, amelynek helyét azonban egész biztos meg sem találta volna már. Vili bácsi megvigasztalta, hogy ez nem volt éppenséggel lopás, mert hiszen nem akart szándékosan kárt okozni, — s mivel különösen látta, hogy Hánzi nehezen tudna megválni ettől a felfedezésétől, megnyugtatta, hogy bátran hazaviheti a fácskát. Hánzi el is ültette a fenyőpalántát, az meg is eredt, s máig is díszíti a kertet. Hánzi később többször mutatta hozzátartozóinak a fácskát, miközben vidáman nevetett: „Ez az a fa, amelyet az erdőben loptam!“

Rajzolni, színeket keverni nagyon szeretett. Iskolai térképei nagyon izlésesek voltak. Édesapja egy alkalommal meg akarta örvendtetni fiacskáját, s elvitte a boltba, hogy válasszon magának egy doboz színes ceruzát. Hánzi nagy érdeklődéssel válogatott az

elébe rakott szebbnél-szebb dobozok között, végre kiszemelt magának egyet. Mivel a doboznak öt pengő volt az ára, apukája figyelmeztette, válasszon egy olcsóbbat, mert ez túlságosan drága. El lehet képzelni, hogy a kisiú nehéz szívvel vált meg a kiválasztott doboztól, mégis készséggel nyúlt a félretett ceruzák után és választott magának egy olcsóbb és szerényebb dobozt. Apukáját meghatotta Hánzinak ez a nagylelkű önmegtartózkodása és rövid töprengés után mégis csak megvette számára a drága dobozt.

Nagyon fájt lelkének, ha játék közben akaratlanul szomorúságot okozott valakinek. Egyszer tologatni kezdte nővérkéje babáját, s megtörtént a szerencsétlenség: véletlenül eltörte azt. Hánzi annyira lelkére vette a dolgot, annyira bánkódott, hogy végül Máriának kellett őt megvigasztalnia.

Roppant szerette az állatokat. A házhoz tartozó galambok különösen kedvencei voltak. Etette őket és lécekből kalitkát készített számukra. Anna néni látva, hogy mennyire szeretik a gyermekek az állatokat, kis nyulat, libát és kacsát vett számukra. A kis fekete kacsá képezte Hánzi tulajdonát és jó kövérre hizott kis gazdája gondoskodása foly-

tán. Hánzi külön istállót faragott számukra deszkákból és lécekből, s féltő gondoskodással őrködött az állatsereglet jóléte felett. A nyaraló verandáján pihenő Anna néni egyik napon nagy riadalomra lett figyelmes. A nyitott kapu felé vivő úton jókedvű kacagással siettek a gyermekek: elől haladt Hánzi autójában ülve, utána következett az ökrösszekerét vonzó Ferike, s a fiúk után sétált Mária, babakocsiját tolva. Anna néni megijedt, hogy a gyermekek a nyitott kapun az úttestre szaladnak, s azért sietve utánuk indult. Ebben a pillanatban két suhanc jelent meg a kapuban, akik benéztek a kertbe, s rögtön hangosan hahotázni kezdtek. Anna néni nem értette, miért nevetnek az éretlen kamaszok. Mikor azonban hátratekintett, maga is nevetni kezdett. Az állatok ugyanis észrevették, hogy kis gazdáik hirtelen eltűntek, s rohanni kezdtek a gyerekek után: elől szaladt a lúd, hosszú nyakát nyújtogatva, utána ballagott imbolygó kövér testével a fekete kacska. Ez a komikus menet nem csoda, hogy egy pillanatra megnevetette a bekandikáló fiúkat.

Hánzi szívesen segített a házkörüli teendőkben. Ha édesanyjának aprófa kellett a

konyhába, csak Hánzinak kellett szólni, s ha volt felvágott aprófa, azonnal hozott, ha pedig nem volt, ő maga aprított a fáskamrában, s nem sokára egész kis kocsi-ra vá-lót fuvarozott játékszekerén a konyhába. A konyha különben is nagyon érdekelte. Nem egyszer ott settenkedett a háztartást vezető Paula néni körül. Mikor már elárulta ter-vét, hogy hittérítő akar lenni, nyiltan meg is mondotta, hogy miért érdekli a szakács-tudomány: „Tudod, Paula néni, erre még szükségem lesz a misszióban!”

Mikor már eldőlt, hogy Kőszegre megy a missziós intézetbe, nyáron egész új játéko-kat talált ki. Indiánt játszottak. Szinay papa sátorral, fegyverekkel ajándékozta meg gyer-mekeit, ehhez még színes tollakból álló fej-dísz-t is kaptak, s minden meg volt ahhoz, hogy teljes illuziót keltve eljátsszák a vad indián törzs megtérítését. Erről a különleges játékról részletes leírást találunk Hánzi egyik játszótársának később következő visszaem-lékezésében.

A missziós ház rendje új és eddig még nem gyakorolt játékokat hozott Hánzi éle-tébe. A kisdiákok nagyon szerették a foot-ballt, Hánzi azonban nem tudta megkedvelni

és teljes odaadással játszani ezt a játékot, amelyben a legtöbb fiú elvesztette önuralmát és higgadtságát. Társai, mivel ebben a játékban többnyire visszahúzódott, ügyetlennek tartották, pedig tisztán a vadságuk és féktelenségük miatt tartózkodott ettől a játéktól. Egyébként szívesen vett részt a közös játékban. Mikor néhány heti kőszegi tartózkodása után édesatyja egyik barátja társaságában motorkerékpáron Kőszegre utazott, a gyermekek éppen vidáman labdáztak az intézet udvarán. Szinay úr sokáig nézte a játszó diákokat, míg végre észrevette kisfiát, akinek haját levágták, s aki most kipirult arccal labdázott a fiúkkal.

Ime, a játékos Hánzi egy pillanatig sem tagadja meg a jó Isten felé beállított, s lelki finomságokra törekvő én-jét. Semmivel sem lesz itt kevesebb, gyermekebb, kisebb értékű, mint mikor az oltár előtt térdel és forró imában elmondja az Úrnak, hogy mennyire szereti Őt.

K Ö S Z E G E N

Mikor Hánzi a negyedik elemi végzet, mindjobban előtérbe került a hivatás kérdése, mi is legyen ebből a fiúból? Nem hiába jegyezte meg egy szerzetes nővér, mikor a Szinaj-gyermekeket játszani látta: Szeretném megélni a gyermekek felnövekedését. Kíváncsi vagyok, mi lesz belőlük? — Legalább is Hánzika rendkívüli reményeket keltett mindazokban, akik őt közelebbről ismerték. A szülők meglepődve tapasztalták, hogy gyermekük minden áron misszionárius akar lenni és erre vonatkozóan már kész tervvel áll szülei elé. Az édesapja kikérte lelkiatyja véleményét s mivel az azt mondta, hogy az otthon nem alkalmas terület a missziós hivatás próbáratételére és továbbfejlesztésére, úgy gondolta, hogy érintkezésbe kellene lépni a kőszegi missziós intézettel. A szülők azonban nehezen szánták rá magukat erre a

lépésre. Sok imádság, tanácskozás után az édesanya végre úgy döntött, hogy ebben az ügyben utóvégre Hánzikát illeti a végső szó, mert az ő jövőjéről, hivatásáról tárgyalnak. Hánzika elhatározását a következő komoly, de mindamellet alázatos feleletben hozta anyja tudomására: „Anyukám, én már határoztam. Ha Te és Apuka megengeditek, elmegyek Kőszegre!”

Az édesanya testvérei, mikor meghallották a merész tervet, hogy Hánzi ilyen korán el akar menni hazulról, a leghatározottabban ellenezték a dolgot és le akarták beszélni a szülőket Hánzi kívánságának teljesítéséről.

Péter és Pál apostolok ünnepén mégis Kőszegre utaztak a szülők és magukkal vitték Hánzikát a missziós intézet megtekintésére. Az Isteni Ige Társaságának kőszegi missziós intézete ekkor még csak félig állott készen s a növendékek egy bútorgyár raktárhelyiségében nyertek ideiglenes elhelyezést. Hánzika első látogatására az intézet akkori prefektusa, P. Windolf nagyon érdekes tudósítást közöl. A páter maga is restelkedett a kezdetleges és egyáltalán nem vonzó elhelyezkedés miatt, mikor a szülők a gyönyörű gyermekkel megjelentek a raktárszobában.

Az ideiglenes használatra berendezett rak-tárhelyiség siralmas képet mutatott. A prefektus látva a szülők nemtetszését, megmutatta az épülő házat, amelybe ősre már be-költöznek. A szülők véleménye azonban ked-vezőtlen volt: kedves gyermeküket nem akar-ták ilyen mostoha körülmények közé adni. Azt remélték, hogy a látottak alapján Hán-zikának elmegy a kedve a missziós élettől. A rokonok, amikor az utazás tapasztalatairól értesültek, még inkább ellenezték, hogy Hánzi Kószegre menjen. A kószegi terv azonban Hánzi akaratától függött, ő pedig kitartott szándéka mellett. Édesanyja néha apró kér-désekkel próbálta őt szándékában megingatni vagy legalább is gondolkodóba ejteni: „Ki fog neked ott jó ételeket főzni?” „Hát nem láttad, Anyukám, milyen nagy gombócokat ettek ott a fiúk!?” — oldotta meg röviden a felvetett nehézséget.

Ezen a nyáron orvosi tanácsra kivették Hánzi manduláit. A műtétet bátran tűrte, mert — mint mondotta — „a misszióban sokkal többet kell majd szenvedni!” A szün-időben a gyermekek játéka teljesen a missziós gondolat hatása alatt állott. Indiánt játszottak. A vad indiánok foglyaikat a fához kötötték.

Végül megjavultak és a hittérítő atyának, Hánzikának szavára megtértek.

A család nagyban készülődött a kis diák elutazására. Ágyneműjét, ruhácskáit varrták s előkészítették a többi előírt felszerelést is. Az édesanya és a nagynénik nem egyszer könnyet töröltek ki szemükből, mikor arra gondoltak, hogy eltávozik a ház napsugara, Hánzi. A fiút azonban, legalább is látszólag nem izgatta az elválás egyre közeledő napja. Néha, ha egyedül maradt, gondolatokba merülve ült a villa verandáján vagy kinn a fák alatt. Édesanyja, mikor ilyen helyzetben elmerengve találta őt, megkérdezte tőle, hogy min gondolkodik: „Mire ez az alma megérik, én már nem leszek itthon!” — felelte nagy komolyan.

Hánzi kőszegi éveinek megértéséhez előre kell bocsátanunk, hogy amennyire otthonosan mozgott a lelkiélet kérdéseiben s amennyire éretten látott a hit dolgaiban, annyira mérsékelt tehetségű, lassú felfogású volt a tanulásban. Az elemi iskolában sohasem ért el a közepesnél jobb eredményt, de még ezt az eredményt is csak akaratának és rendkívüli kitartásának köszönhette. Jobb érdemjegyei inkább a szorgalmát, mint tulajdon-

képpen tudását jutalmazták. Egyes leckék felfogása és megtanulása valóságos kín volt számára. Egész délutánokat töltött a könyvek mellett, mégis többször sírva fakadt és panaszkodott, hogy nem tudja megjegyezni a leckét. Bizalmasát, a gyermekektől körülrajongott nagynénjét, Anna nénit többször kérte, hogy „tanuljon vele“. Anna néni megmagyarázta neki a leckét és szépen, nyugodtan segítette az emlékezetbe vésést. Hánzi minden erejét összeszedte, mert bizonyítványával örömet akart szerezni szüleinek s mert nagy céljának elérése sokban függött a kedvező bizonyítványtól.

Megkezdődött tehát az első gimnáziumi év Kőszegen. Az intézetben először is levágatták szép hosszú haját. Az otthon megszokott becézgetés és kényelmes élet helyett most bele kellett törnie magát az intézeti fegyelembe, a közös élet változatos, de nem mindig kellemes körülményeibe. Hiányzott belőle minden kellék, amely szükséges ahhoz, hogy az intézeti életben élre jusson. A tanulásban nem ért el sikereket, sőt igazán össze kellett szednie erejét és szorgalmasan kellett dolgoznia, hogy az intézettől megkívánt tanulmányi eredményt elérje. Nem volt hangos

és bőbeszédű, hogy a figyelmet magára vonja. A papi nevelők előtt mégis feltűnt ártatlan lelke, alázatossága és szelíd modora. Ismerték lelkét, tudták róla, hogy az Úr Jézushoz ő áll legközelebb a növendékek közül. A prefektus atya megszánta kis növendékét s mivel nagyon szerette őt, külön foglalkozott vele, hogy elfogadható tanulmányi eredményt érjen el. E miatt egyes növendékek „Lieblingnek“ hívták Hánzikát. Az értékesebb fiúk azonban tisztelettel néztek a náluk sokkal csendesebb társukra, akit igen sokszor találtak a kápolnában az oltár előtt s aki naponta áldozott. A jobb tanulók kissé féltékenykedtek reá, úgy hogy Hánzika értékelésében nem vezette mindegyiküket a kellő tárgyilagosság.

Az intézeti előljárók véleményét a miszsiósház rektora, P. Hansen Hubert Hánzi halála után a következőkép fejezte ki a szülők előtt: „Sok felejthetetlen növendékem között ő volt a legkedvesebb; vagy talán helyesebben így mondhatnám: a legeslegkedvesebb!”

Az intézetbe való bevonulása előtt szép jelét adta annak, hogy most, mikor kis életét az Úr Jézus szolgálatára odaadja, hozzátartozói iránt való szeretetét nem akarja kitépni lel-

kéből. Keresztanyja ebben az időben súlyos műtéten esett át s Hánzi elutazása előtt szállították haza a kórházból. A beteg Anna nénit nagyon érzékenyen érintette, hogy kis kedvencétől meg kell válnia. Sírni kezdett. Hánzi ezt az elérzékenyülést nem tudta nézni s hirtelen eltűnt. Mikor Anna néni rövid időre egyedül maradt és fájdalma kissé lecsillapodott, egyszerre csak észrevette, hogy a veranda piros üvegablakán Hánzi mosolygó képe néz ő felé. Mindjárt be is jött és gyengéd szeretettel simogatta meg a beteget: „Most, hogy nem sírsz, bejövök Hozzád!” Az első kőszegi évet követő szünetidőben édesanyja egyszer így szólt: „Úgy látom, Kőszegen jobban érzed magad, mint itthon és jobban szereted az ottaniakat, mint minket.“ „Ne mondd ezt anyukám, mert akkor nem megyek oda vissza. Ott is jó és itthon is jó!”

A diákélet rengeteg küzdelme, könnye, sok keserű meglepetést hozott a szülői ház gondoskodásához szokott Hánzika számára. Az iskola magába fogadja a város és a környék ifjúságát, jókat és kevésbé jókat egyaránt. A mi kis fiúnk számára szokatlan volt az iskola sok vásott növendéke, akiknek

társasága azonban csak erőssé és ellenállóbbá edzette lelkét.

Az iskolában történt, hogy az egyik tanítási órán a tanár egész csekélység miatt keményen megütötte Hánzikát. Arcát elfutotta a szégyenpír, mert ez volt az első durvaság, amellyel ez életben találkozott s az első ütés, amelyet kapott. Ő más nevelési és javító eszközökhöz szokott. Tehát így is lehet a gyermekeket jóra tanítani, — ütéssel?

Az intőkonferencia siralmas eredményt hozott, amely az érzékeny és lelkiismeretes fiút egészen lesújtotta. Fokozott szorgalma ellenére is két tárgyból intőt kapott.

Feltűnő, hogy nem folyamodott a diákok szokott mentődeszkájához: nem magyarázza ki a dolgot a tanárok megnemértésével, üldözésével, ellenszenvvel, hanem önmagát okolja és még fokozottabb munkára szánja el magát. Neki minden nehézséget legyőzve és minden akadályon túlemelkedve missziósnak kell lennie! E nagy cél eléréséért pedig ilyen kis fájdalmakat el kell tűrnie. Hánzika letörli könnyeit és minden erejét megfeszítve felveszi újból a harcot. Megható, mily gyengéd tapintattal és szerető kíméléttel írja meg az otthoniaknak ezt a balesetet: „Az intőosztás

megvolt. Elsősorban neked írom Apuka. Nem szívesen teszem, de meg kell írnom, hogy mennyiségtanból és latinból intőt kaptam. Kedves Apuka, ne szomorkodj! A mennyiségtant már kijavítottam.“ — „Ugye szomorkodott, kedves anyukám, mikor meghallotta, hogy nem jól állok a tanulásban. Megigérttem a Jézuskának, hogy jól fogok tanulni. Nekem fáj, hogy anyukám olyan szomorú.“

Az iskolában, úgylátszik Hánzi lelkitulajdonságait egyáltalán nem vették észre. Mint intézeti növendék kissé ki volt véve a tanárokkal gyakrabban találkozó iskolatársak közösségéből s talán nem is csoda, hogy nem értékelték eléggé. Mivel pedig tisztán a tanulmányi eredmény alapján ismerték, általában nem voltak róla kedvező véleménnyel. Hánzi aggódva figyelte a tanárok arcát, van-e remény, hogy elégségesre kijavíthatja rossz jegyét. Másodikos gimnázista korában tanév elején találkozott egyik tanárával. A találkozást röviden így írta le hazaküldött levelében: „Kérdezte, hogy miért jöttem vissza és tovább ment. Azt hiszem, hogy félévkor meg fog buktatni.“ Ehhez az idegfeszítő helyzethez még hozzájárult az is, hogy Hánzi a bizonyítványában maga-

viseletből kettést kapott. Aki ismerte a kisiút, nem tudta megérteni, mivel érdemelte meg ez a gyermek magaviseletből ezt a jegyet. Ennél nagyobb keserűség alig érhetne volna. Tehetetlenül harcolt a félreismerés és az ötletszerű osztályozás ellen.

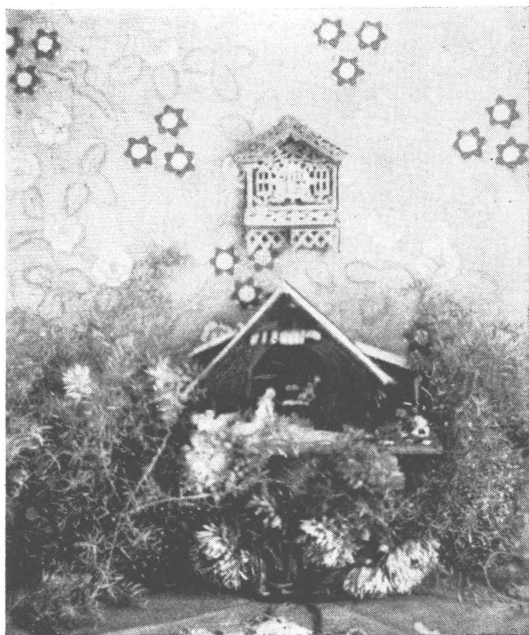
Így érlelődött Hánzi lelke az iskola és a közös élet malmában a jó Isten acélos gabonájává.

A KOMOLY HÁNZI

Álljunk meg egy
kissé! Figyeljük
csak, mennyire mélyponthoz ért Hánzi lelki fejlődése! A kiérettség, az állandósultság sok jegyét találjuk meg benső világában. Mikor a komoly Hánziról beszélünk, ne képzeljünk magunk elé egy szomorú, bátortalan kisfiút, akinek lelkén ki tudja, milyen bánat ég. Komolysága alatt azt kell érteni, hogy ez az Istentől áldott gyermek állandóan a mennyország szolgálatában állt, s minden dolgát oly komolyan és pontosan tette, hogy azzal érdemet szerezzen lelke számára. A kőszegi missziósház orvosa „kis filozofus“-nak nevezte. Valóban tekintetében és szavában volt valami bölcselőhöz illő komolyság és nagyvonalú látás, amellyel az üres és mulandó dolgokon túltekintett, s amely éleslátás nem engedte őt a hiábavaló dolgoktól elsodortatni. Már mint elemista sem szerette a csacska-

A gyermekek a felvétel előtt valamin nagyon mulattak. A „komoly” Hánzi megbotránkozva néz fegyelmetlen öccsére.

A betlehemi barlang és az óratartó:
Hánzi utolsó kézimunkái.

ságot, a komolytalanságot. Egészséges, fiús természete lázongott az ellen is, hogy nagyfiú létére lányok módjára hosszúhajjal kell járnia. Lázongásának nem az volt az oka, hogy a gyermekek gúnyolták őt az iskolában, hanem a feltűnés és különcködés iránti ellenszenve. Csupán hozzátartozói kívánságára és irántuk való engedelmességből tűrte a számára roppant terhes hosszú hajviseletet.

Bérmálása napjára gyönyörű fehér tengerészruhát kapott a szüleitől. Ezt a ruhát nem kedvelte. Nem érezte ugyan szüleivel, hogy helyteleníti választásukat, de úgy intézte, hogy minél ritkábban öltöztessék ebbe a ruhába. Nem tetszett neki a hosszúnadrág és a feltűnő szín, mert ilyen ruhát nem viseltek a többi osztálytársai. Meg is jegyezte egyszer: „Ez a ruha számomra a mennyország kapuja!” Mikor megkérdezték, miért mondja ezt, — így adta meg a magyarázatot: „Mert kiérdemlem vele a mennyországot!” Gyermeki lelke megérezte, hogy ennek a feltűnő ruhának viselése számára valóságos önmegtagadást és hősi áldozatot jelent, s ezért külön érdemszerzésnek tekintette a fehér tengerészruha viselését. A szegényeket, munkásokat és a gyámol-

talán öregeket nagyon szerette. Öreg vasalónőjük számára többször félretette az ebédnél megtakarított gyümölcsporcióját. Mivel az idős asszony már nehezen mozgott, Hánzika gyakran felajánlotta segítségét, belekarolt és lesegítette őt a lakásból az udvarra vezető lépcsőkön. Ha az öregasszony a vasalószénről le akarta fújni a meghamvadt pernyét, Hánzi elkapta a vasalót, kivitte az udvarra, ügyesen meglengette és visszavitte az izzó parazsat a bámuló asszonynak. A vasalónő néha valósággal elérzékenyült e szolgálatkészség láttára, és könnyek között mondta Szinaynének: „Nagysága, ilyen gyermek nincs több a városban!”

Egy öreg rokon is gyakran eljárt a házhoz és elgyönyörködött az aranyos kis gyermekekben. Hánzika ilyenkor párnát tett a székre és arra ültette az öreg embert. Elbeszélgett vele és beszélgetés közben többször megkérdezte: „Károly bácsi, jól ül?”

A műhelyben gyakran meglátogatta az egyik munkást. Ez a férfi, aki maga is öt gyermek apja volt, kitüntetésnek vette, ha ez a páratlan kisgyermek bejött hozzá, kérdezősködött dolgai felől, vagy valamilyen szívességre kérte, pl. fakardot készíttetett

vele. Mikor Hánzika meghalt, ez a munkás bement a szobába és sírva térdre roskadt a halottaság mellett, majd engedélyt kért, hogy a koporsóbatételnél segédkezhessék. Saját pénzéből és szegény munkástársaitól összegyűjtött összegből fehér virágkoszorút vásárolt a temetés napjára.

Ezek az események élénk világot vetnek Hánzika jó szívére. Ezenkívül is sokszor juttatott alamizsnát a szegények számára; mikor pedig a missziókról hallott, szívesen adta oda megtakarított pénzét a pogány gyermekek segélyezésére. Ő, aki meghatódott egy egyszerű történet, vagy szomorú mese olvasásakor, sírva fakadt, ha egy lehullott madarat látott, csak szeretni tudott mindenkit és csak nagyon sajnálni tudta azt, akinek arcán gondot, s akinek szemében könnyet látott.

Rendkívül szerette a zenét. Szívesen hallgatta a keresztanya zongorajátékát, s nagyon élvezte a rádiót. Érzéke volt a zene és előadóművészet élvezéséhez. Szeretett volna zongorázni tanulni, erre azonban tanulás miatt nem jutott ideje. Hozzátartozói felemlítik, hogy Hánzinak volt egy saját szövegezésű éneke. A nyaraló pincéje olyan

helyen fekszik, hogy nehezen vehető észre, s emiatt a házbeliek, ha nem voltak elég óvatosak, könnyen beleestek. Valahányszor a pincét felnyitották, hallani lehetett Hánzi vékony hangját, amint vésztlelezve végigjárta a házat és vidáman énekelte: „A pince nyitva van, vigyázzon mindenki! . . .“ Ez a szöveg Verdi nevezetes operájának, a Trubadurnak egyik áriájára készült, amelynek dallamát a kisfiú a zongoraszobából gyakran hallotta kiszűrődni.

A komoly Hánzit élénken jellemzi, hogy betegség, vagy bármilyen nehézség idején féltő aggódással ölelte körül övéit, különösen keresztanyját. Ha a gyengélkedő Anna néni néhány lépést tett, Hánzi rögtön mellette termett és felajánlotta szolgálatát: „Karolj belém! Támaszkodj rám!“ A Bánfalva felé vezető úton nyaranta gyakran kígyókat találtak a gyermekek. Amilyen nagy izgalom volt számukra egy-egy ilyen felfedezés, oly nagy rémületet keltett Anna néniben, aki kimondhatatlanul irtózott a kígyóktól. A figyelmes Hánzi meg akarta kímélni nénjét az ilyen kellemetlenségektől, ezért előre szaladt; ha kígyót talált, egy bottal eltoloncolta az útról, s testével elfedve az undorító

csúszó-mászót, visszakiáltott: „Anna néni, ne nézz ide!”

A kőszegi házból első ízben vakációra érkező kis diákban még elmélyültebb módon találjuk meg az eddigi komoly Hánzika vonásait. Egy év alatt az intézeti előnyös nevelés következményeként egész kis férfivá fejlődött. Reggel magától ébredt, megmosdott és felöltözött. Mindennap átsietett Bánfalvára, ahol sokszor ő volt az első a templomban, és ministrált a szentmisén.

Voltak titkai. Ne kárt okozó csinytevésekre vagy szégyelni való bűnökre gondoljunk itt, hanem azokra az apró lelki fájdalmakra, amelyek diákéletében különösen az iskola részéről adódtak, s amelyek közlésétől meg akarta kimélni a vele mindenben együttérző jó szülőket. Hogy mennyit kellett társaitól eltérnie, s mennyi keserúséget okozott neki a kettős magaviseleti jegy, továbbá az iskolában az osztály előtt kapott megszégyenítő verés, arról szüleinek sohasem tett említést. A család Hánzi osztálytársaitól értesült ezekről az eltitkolt megpróbáltatásokról.

Megemlítésre méltók azok az apró levélkék, amelyekkel a távolból időközönként

felkereste hozzátartozóit. A jellegzetes gyermekírással írt sorok, amelyek legtöbbször egyszerű póstai levelezőlapokon érkeztek haza, rövidségük mellett is alkalmas bepillantást engednek Hánzi mély lelkébe. Eleinte vigasztalni igyekszik szüleit, hogy ne bánkódjanak távozásán. Megköszöni édesanyjának, hogy oly készséggel odaadta fiát az Úr Jézus szolgálatára. Imát ígér és imát kér. Édesanyja érdeklődésére közli, hogy naponta áldozik, mert áldozás nélkül valami hiányzanék napjából. Leírja az intézeti élet örömeit, a Mikulás estét, de hangja rögtön komolyra fordul, ha tanulmányi eredményéről kell írnia és nem tud közölni kedvező híreket. Névünnepre, születésnapra el nem felejt üdvözetet küldeni. Ismerőseit és barátait is gyakran emlegeti írásaiban.

Hánzi levelezésében nagy szerepet kapott egy szerzetesnővel való többszöri levélváltása. Egy áldott lelkű apáca, aki kiskorától fogva ismerte a gyermeket, s aki örömmel látta annak fejlődő papi hivatását, megígérte, hogy napi imádságainak és önmegtágadásainak egy részét Hánzikáért fogja felajánlani, hogy a jó Isten kegyelmét kiesdje lelke számára. Hánzit nagyon meg-

hatotta ez a figyelem, s levélkéiben Kőszegről gyakran felkereste az áldozatos lelkű nővért, akit ő „lelki anyjának“ nevezett. Időnként, névnapra, vagy karácsonyra szentkép vagy könyvecske is érkezett a válasz kíséretében a nővértől, s e küldemények egész boldoggá tették Hánzit, mert tudta, hogy lelke ügye és céljának elérése nincs veszélyeztetve: ez az érte történő imádság és önmegtagadás megmenti őt a veszélyektől.

HONVÁGY AZ ÉG UTÁN

Halkan peregetek a fáról a
fáradt levelek. Ősz volt.

1930 októbere végén szomorú híreket hozott a posta Sopronba. Hánzika sajátkezűleg írta, hogy a missziós házban tifusz járvány ütött ki, s az intézetet lezárták. Hánzikát egy ideig megkímélte a betegség, később azonban, hogy gyengélkedni kezdett, a könnyebb betegek szobájába helyezték. Egyik beteg társa keserűen kifakadt, hogy neki olyan ágyban kell fekélnie, amelyben nemrég egy missziós növendék meghalt. Hánzi megszánta bánatos növendéktársát és vállalkozott, hogy ő befekszik abba az ágyba.

A betegség nagyon megviselte és lesóványította a kisiút, de állapota nemsokára javult. December elején hazaszállították Sopronba. Az orvos szigorú diétát rendelt számára; vizet nem ihatott. Az otthoni tartóz-

ködés rövid idő múltán szemlátomást hasznára vált. Elővette tankönyveit, amelyeket Kőszegről magával hozott s tanult, mert nem akart elmaradni a tananyagban. Hiába óvták, hogy csak pihenjen, valósággal rimánkodott, hogy engedjék tanulni, mert nem akar osztályt ismételni. Mikor jobban lett és megerősödött, tanárt fogadtak, s annak segítségével nemsokára teljesen bepótolta a mulasztottakat. Tanulás közben megtörtént, hogy a fáradtságtól kimerülten hanyatlott karosszékebe, — ő azonban ragaszkodott a tanulás folytatásához, mert minden felhasználatlan és munkanélkül eltékozolt nap hátráltatja őt szent célja elérésében. Tizenkétéves létére szívesen hozza meg hivatásáért az áldozatot: szinte egészségét veszélyezteti a munka, mégis tanul. Így emésztődött és égett a hivatás szent tüzében Hánzi megmaradt erőkészlete. Édesanyja késő este gyakran ébren találta őt ágyában, amint nyitott szemmel a mennyezetet nézte és titkos szavakat suttogott: a leckéjét mondogatta.

Megmaradt szabad idejében karácsonyi meglepetést készített szülei számára. Lombfűrészsel csinos betlehemet jászolt gyártott

édesanyja számára, szalmaszálakkal befedte és kivágott színes szentképekkel díszítette azt. Édesapjának izléses óratartót gyártott. Vidáman zengett a kis fűrész az ügyes fiúcska kezei alatt. Ha az édesanyja belépett a szobába, hogy megnézze, mit csinál a kis beteg, Hánzi ijedten takarta el munkáját: „Mama, most ne nézz ide!” Ezek az izlésről és feltűnő ügyességről tanúskodó kézi munkák voltak Hánzi utolsó karácsonyi ajándékai.

Leírhatatlanul figyelmes maradt hozzátartozóival szemben. Öccse egy alkalommal papiroskatonákat vágott ki, s az ollóval szétforgácsolt papírszeleteket szétszórta a padlón. Hánzi azonnal szóvá tette a hibát: „Pici, miért csinálsz munkát a mamának? Most neki le kell hajolnia a papirosok után!”

Az otthoni tartózkodás szemlátomást sokat javított egészségi állapotán. Hat kilót gyarapodott a testsúlya, egészsége helyreállott, s ezen kívül az előírányzott tanulási anyagot is sikerült elvégeznie. Február másodikán, Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén egészségesen és friss jókedvvel visszautazott Kőszegre. Gyengélkedő édesanyja az ablakból nézte távozó fiát, amint az fe-

szes cserkészlépésben elmenetelt az ablak előtt és édesanyja tiszteletére „balra nézz“-t csinált. A kapuból még utoljára visszaszaladt, megölelte és megcsókolta édesanyját. Ez volt a kisdíáknak utolsó tisztelegése és búcsúvétele.

Rövid idő múlva, március elején az intézet prefektusa értesítette a szülőket, hogy Hánzi súlyos beteg és a szombathelyi kórházba szállították. Édesatyja haladéktalanul Szombathelyre utazott. Mikor beért a kórházba, Hánzikát hordágyon éppen egy másik kórterembe szállították. Az édesapa ijedten kis fia nevét kiáltotta. Hánzi mosolyogni próbált: „Ne ijedj meg, Apuka, nincs nagy baj!“

Az édesapa hazaszállította gyermekét. A család leírhatatlan rémülettel látta a lakásból, hogy egy autó állt meg a ház előtt, s abból kiemelik Hánzit és édesapja karjai közt viszi be a lakásba.

Az orvosok izületi gyulladást állapítottak meg. Véleményük szerint Hánzinak óriási fájdalmakat kellett kiállania. Elég volt egy pillantás a szenvedő betegre, hogy megérezzük, mily szörnyű kínokat kell végigélnie. Hangja reszketőssé vált, mondatai

nehezen és töredeazve törték elő ajkáról. Elváltozott, szinte síró hangja eleinte a türelmetlenség benyomását keltette, úgyhogy Szinayné egy izben rá is szólt gyermekére: „Kis fiam, hogyan beszélsz te anyukával?!“ Erre könnyek szöktek Hánzi szemébe: „Anyukám, én nem tehetek róla! . . .“

Az állandó magas láz és a sok izzadás kimerítette. Az orvos parancsa szerint forró söt kellett tenni fájó tagjaira, s a szobát állandóan erősen fűtötték. Szívére minden tíz percben jeges borogatást tettek. Az állandó láz pokoli szomjúságot idézett elő, s Hánzika vizet kért. Csak az orvosi tilalomra kellett hivatkozni és máris visszavonta kérését: „Jól van, Mama, akkor nem iszom!“ — Keresztanyja egyszer mégis megsánta a gyermeket, mert már nem tudta nézni gyötrődését és egy pohár friss vízzel kínálta. Hánzi egy pillanatra ránézett a gyöngyöző italra, de ellenállott a kísértésnek. „Nem szabad! Nem szabad!“

Néha kissé jobban érezte magát. Ha szépen gyengéden felemelték és megigazították ágyában, úgy hogy könnyebben feküdt, összeszorított ajkával csókot hintett: „Milyen ügyesen tudsz te emelni!“ Nagyon bol-

dog volt, ha édesapja néha kiemelte az ágyból, s a szobában körülhordozta. Hálás volt, hogy változatosságot hozott fekdécselő életébe, s megsímogatta édesatyja arcát. A szeretet eláradt a szavain és símogatásán.

Március tizenötödikén nagy élvezettel hallgatta Budapestről a hazafias rádióközvetítést. Az ünnepség után valakinek eszébe jutott, hogy Hánzikát mulattatja. Feri tulajdonában volt egy olasz, mozgatható kezű és fejű báb. Az illető most ezzel elszavaltatta a Talpra magyart. Hánzika annyira mulatott, hogy nevéttében könnyei is kicsordultak. Elbeszélgetett hozzátartozóival, felolvastatott magának a missziós regényekből. Mivel az orvos ajánlotta neki, hogy többet beszéljen, s ha kedve tartja, énekeljen is, megkérte a körülötte lévőket, hogy énekeljenek vele. Ezzel rá is kezdett szép kis hangján: „A keresztfához megyek . . .“ Rövidesen egyedül maradt, mert hozzátartozói nem tudták vele énekelni ezt a megható, fenséges templomi éneket.

A kis asztalkát egészen elborította a sok méreg és orvosság, amely Hánzi kezelésére szolgált. A keserű orvosságokat csak a legnagyobb undorral és irtózással tudta be-

venni, azért édesanyja folyadékba téve kísérelte meg azt neki beadni. A kisfiú azonban mindig észrevette a megtévesztést és mosolyogva kiáltotta: „Mama, hiszen Te becsapsz!” — kinyitotta száját és türelmesen bevette az orvosságot.

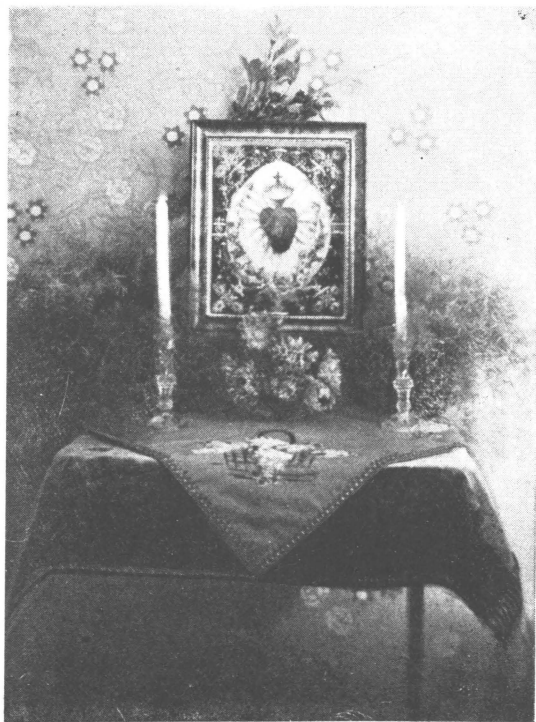
Érzékeny lelke többször aggódott, hogy betegsége folytán talán túlzottan is igénybe veszi szüleinek és a családnak türelmét. Ezért, ha jobban érezte magát, maga figyelmeztette hozzátartozóit, hogy munkáikat ne szakítsák félbe miatta. Mivel ezen a héten kegyelemteljes napokat élt Sopron katolikus társadalma, mert előbb szentségimádás volt a város különböző templomaiban, majd pedig megkezdődött a szent misszió a városplébánia hívei számára a Szent Mihály-templomban, kedvesen küldözgette hozzátartozóit, hogy csak vegyenek részt az ájtatóságokon és a szentbeszédeken, addig ő majd csak meglesz valahogy.

Édesanyját a fárasztó, éjt is nappalá tevő ápolás kimerítette. Egyik éjtszaka Hánzika észrevette, hogy édesanyja a teljes kimerültséggel küzd, s fel-alá járkálva a szentolvasót imádkozza, hogy el ne aludjék, azonnal látta, hogy ezt a túlerőltetett szol-

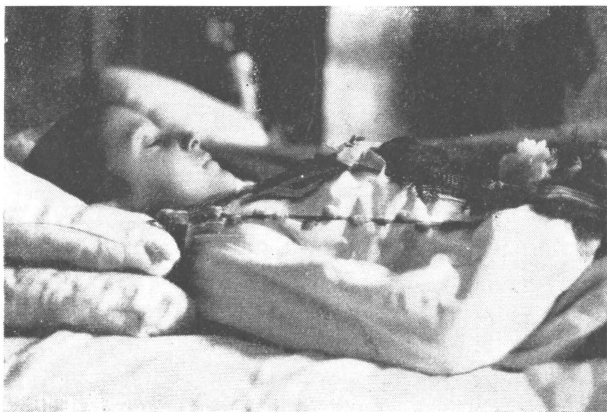
gálatot nem fogadhatja el és halkán szóvá tette: „Tudod, Mama, hogy ez véték? . . .“ Azonnal feltápáskodott ágyában, átnyúlt a másik ágyba és költögetni kezdte mélyen alvó édesatyját. Halkan nevetett, mikor atyja csak hosszas keltegetés és érdekes ébredési mozdulatok után ébredt fel. Megkérte, hogy virrasszon ő tovább az édesanya helyett.

A városban folyó szent misszió árama Hánzi betegágyához is eljutott. Mivel az egyik missziósatya kihirdette, hogy a betegek szívesen meglátogatja, Szinayék is bejelentették kis betegüket. Elhozták tehát az Oltáriszentséget az Úr Jézus hűséges Hánzikájához. A gyónásra Anna néni készítette elő a beteget. Figyelmeztette Hánzit, hogy olyan szent komolysággal és összeszedettséggel készüljön a gyónásra, mintha ettől függne az üdvössége, mintha ez volna életében az utolsó gyónása. Felolvasta sorban a lelkitükör kérdéseit, s mindegyik kérdés után várt egy ideig, hogy Hánzi a kérdés alapján megvizsgálja lelkiismeretét. Néha kérdéseket vetett fel a kisfiú a szóbanforgó paranccsal kapcsolatban, s e kérdések világot vetettek Hánzi legbensőbb birodalmára. Anna nénit egészen elbűvölte ennek a tiszta

léleknek a feltárulása, amelyről — természetesen, — részleteket nem közölhet, amely azonban most, Hánzi halála után a kisfiú üdvösségét illetően teljes megnyugvással tölti el. Hánzi utolsó gyónása ártatlan lélekének szeretetvallomása és apró hibáinak bánatba-csordulása lehetett.

A házi oltár, Jézus Szíve képével.

A halottaságyon.

ISTEN VELED, DRÁGA KIS FIÚNK!

Virágvasárnap

kedvezőtlen for-

dulatot hozott Hánzi betegségében. Délelőtt még áhítattal imádkozott a Betegek könyvéből, szépen lassan végig imádkozta a mise ájtatosságát. Édesanyja felolvasta neki a Szív újságból a szentmise evangéliumát s a barkaszentelés szertartásának magyarázatát. Dél felé rokonok és ismerősök jöttek látogatóba, akikkel Hánzi jó ízűen és érdeklődéssel elbeszélgetett. Kiváló, katolikus kezelőorvosa szentelt barkát hozott neki.

A sok beszéd — úgy látszik — nagyon kimerítette Hánzikát. Rosszúl lett. Mivel e délután tartották a városban a misszióshetet befejező nagy körmenetet, amely a missziós keresztet a Domonkosok-templomából a Szent Mihály-templomba vitte, a szülők megegyeztek, hogy felváltva fogják kísérni a keresztet:

először az édesapa, utána az édesanya vesz részt egy ideig a körmeneten. Nem gondolták, hogy rövidesen súlyosabb keresztet kell elfogadniok Krisztus kezéből.

Mikor Szinayné hazaérkezett a körmenetről, férje lesújtó hírrel fogadta: Hánzi állapota ismét rosszabbodott. Orvosért telefonáltak, s a hirtelen összehívott orvosi tanács megállapította, hogy Hánzi egyik tüdeje nem működik és szívbilincsei elszakadtak. Az egész család rettegésben töltötte a délutánt. Még az egyik orvost is megindította a kisleány megdöbbenő szenvedése, s ő, aki érzelmeit és meghatottságát nem szokta kimutatni, most szeretettel simogatta a kisleány arcát: „Kis fiam, drága kis fiam!”

Az édesanya rövid időre a templomba menekült és az imádságban keresett vigasztalást. Az alázatos krisztusi gondolat, amelyet az Olajfák-hegyén szenvedő Jézus mondott ki először, megerősítette lelkét: Uram, ne az én akaratom legyen meg, hanem a Tied!

Este tíz óra után az orvos figyelmeztette a szülőket, hogy hívjanak papot és Hánzika áldozzék meg. „Ilyen későn?” — kérdezte csodálkozva a kis beteg. Úgylátszik megértette a helyzetet, mert nem kérdezgetett

tovább, hanem szépen oldalt fordult és előkészült a szentáldozásra. A városkáplán megáldoztatta a gyermeket és feladta neki a szent kenet szentségét. A pápai áldás után Hánzika elcsendesedve feküdt, csak néha sóhajtott fel: „Jaj, a szívem! . . . Doktor bácsi, kérem, adjon injekciót! . . . Végem van!”

Megcsókolta a kis limpiászi keresztet, amelyet egész este a kezében szorongatott, majd rövid időközökben a következő három gyönyörű fohászt kiáltotta fáradt hangján: Jézus szentséges Szíve, bízom Benned!“, majd kis idő múltán: „Szeplőtelenül fogantatott szentséges Szűz Mária, enyhítsd fájdalmamat!“, majd végül: „Kis Teréz, segíts!”

Nehéz óráiban egyre az ágyával szemben függő Jézus Szíve képre tekintett. Ez a művészi kép megdöbbentő elevenséggel ábrázolja a tövisektől vérző Szent Szívet. Hánzi sohasem érezte még magát ehhez ennyire közel a megsebesített Szívhez, mint most, halálküzdelmében. Az orvos injekcióval akarta enyhíteni betege fájdalmait; később elfedték a villanylámpát, hogy Hánzika a félhomályban elaludjék. Egyszerre azonban felfigyelt a fiú: „Kérek világosságot! Nem látom a vércsep-

peket!“ Erre meggyújtották a gyertyákat a kis asztalon a kép előtt, s Hánzi egészen a vérző Szív szemléletébe merült.

Reggel három óra felé az orvos örömmel súgta Hánzi édesatyjának fülébe, hogy most már maga is kezd reménykedni, mert a beteg pulzusa jobban ver. E felcsillanó reményhír hallatára az édesapa sírva borult az orvos vállára. Idegei teljesen felmondták a szolgálatot.

Az orvos megnyugodva eltávozott és meghagyta, hogy ha esetleg nem várt fordulat következne be, azonnal értesítsék. Hánzika azonban rövid idő múlva lázasan és összefüggés nélkül beszélni kezdett. Kis öccsét hívta, majd valami „fekete kabátról“ beszélt és hozzátette: „Ne féljeteK, a fehéreknél vagyok!“ Utoljára latinszavakat suttozott: talán valamelyik leckéjét ismételte.

Egyszerre hirtelenül felegyenesedett, ajkait görcsösen összeharapta. Anna néni ijedten kapott utána, de e pillanatban már csak az élettelen Hánzi hullott karjai közé. Hánzi elment a „fehérek“ közé: a megdicsőült szentek sorába.

A család meghatottan térdelt az ágy körül s az ünnepélyes csendbe csak néha

sercegett bele a Szent Szív képe előtt égő néhány gyertya.

1931 március 30-án, nagyhét hétfőjének reggelén ötórára harangoztak a városban. „Legyen meg az Isten akarata!” — mondták a család tagjai és elimádkozták a halottas-ágy mellett az Úrangyalát.

Hánzi türelmesen viselt betegségének és csodálatosan szép halálának története, úgy érezzük, nem volna teljes, ha nem állna itt az a hosszú visszaemlékezés, amelyet dr. Kup Gyula kórházi főorvos, Hánzi kezelő-orvosa írt kis betegéről:

„nemes Szinay Hánzit az Erzsébet-utcai rendelőmben vizsgáltam meg először. Ép akkor tért haza a kőszegi missziósházból, ahol súlyos typhuson esett keresztül. Bámulatosan kedves, csendes fiúcska volt. Pontosan emlékszem reá, finom, törékeny alakjára. Valami csodálatos komolyság ült az arcán, mikor megvizsgáltam. Szinte az volt a benyomásom, hogy érett komoly felnőttel

és nem gyermekkel állok szemben. — A typhus megviselte a szívét, de ha az ember vele beszélt, ő ezt mind fel sem vette s minden áron vissza akart menni az ő miszsiós társai közé. — Én ezt nem tanácsoltam, ami neki láthatóan igen rosszul esett, de még sem mutatta, hogy haragudna, amint azt más hasonló korú gyermek feltétlenül megtette volna. Úgy láttam, nem nyugszik bele, — oly hatalmas és erős volt a vágya, hogy szüleit elhagyva visszatérhessen a miszsiós házba.“

„Leküzdhetetlen vágyának a szülők sem tudtak ellenállni, hiszen a gyermek tényleg egészséges volt. Ha most visszagondolok reá, magam sem tudom, miért kívántam, hogy itthon maradjon. Inkább egy sejtés volt, mint objectiv orvosi positiv lelet.“

„Elment és visszajött. Én a Szélmalomutcai kedves ház ágyában láttam viszont és vettem át a kezelést. Az ízületei fájtak. Polyarthriti rheumatica lépett fel nála. Ez a megbetegedés a kéz, kar, stb. ízületeit támadta meg és borzasztó fájdalommal járt. A typhus által meggyöngült szíve sem tudott ellenállni a vérében keringő bacteriumoknak s mikor a kis szívét meghallgattam, meg-

döbbenve tapasztaltam, hogy a szívbelhártya megbetegedése is fellépett.“

„Ezeket a borzasztó és kínzó fájdalokat úgy viselte, hogy nincs az a nagy önfegyelmezett felnőtt, aki türelmesebb lett volna nála. A betegség, sajnos, a leggondosabb kezelés és leggondosabb ápolás mellett sem mutatott hajlandóságot a javulásra. Mikor napközben többször meglátogattam, nagy kínjai dacára mindig volt számomra egy mosolya s megnyugtató szavaimra mindig hálásan tekintett.“

„Egy este, — a napra már pontosan nem emlékszem, — hirtelen hívnak. Amikor beléptem a szobába, vizsgálat nélkül is tudtam, hogy a szívbillentyűről egy rög leszakadt és a tüdőverőérbe került. Nagyon nehezen lélekezett, de a sok baj dacára is a régi jó fiúcska maradt, nem zúgolódott, hanem csendesen tűrte a neki osztályrészül kijutott nagy-nagy szenvedést. A szív lassan gyengült. A pulsus állandóan rosszabbodott. Most már nem orvosi consiliumot hívtam, hanem a papot. És Hánzika arca, amelyet a sok fájdalom meggyötört, kisimult és mosolygóssá vált. A lelke határozottan teljesen uralkodott a testén és öröm volt nézni, mikor az Úr testét ma-

gához vette. Utána megnyugodott és szerettei buzgó imája közben hajnal felé, mikor a nap feljött, az ő tiszta lelke is visszaszállott Teremtőjéhez.“

„Halotti arcán nyoma sem volt a nagy szenvedésnek. Mosolygott és aludt, mint aki elérte azt a tiszta világot, amely után annyira áhítozott.“

ELTEMETTÉK, — MÉGIS ÉL!

Amikor Hánzika halálhíre elterjedt a városban, valóságos zarándoklás indult a házhoz. Édesanyja maga öltöztette fel kisfiát, a bér-málásra kapott fehér tengerészruhába. Ekkor emlékezett vissza a család, hogy Hánzi valamikor tréfásan „mennyország kapujának“ nevezte ezt a ruhát, amelyben most sírjába indult. Kezébe adták azt a kis limpiászi fészületet, amely betegsége alatt vigasztalója volt. A kereszt mellé odatették a kezelő orvostól kapott virágvasárnapi szentelt barkát is. Amint egykor, az Úr bevonulásakor, a jeruzsálemi gyermekek pálmaágakat lengetve siettek Jézus elé, — Hánzika is ilyen ünnepi ággal indult nagy útjára.

Sokan jöttek a szép halotthoz. A papok, közöttük lelkiatyja és hitoktatója is, még egyszer meglátogatták kis kedvencüket. A bánfalvai kármelből kapott csokrot a halott

keblére tették. Az illatos ibolyák és a fehér virágok egyre szaporodtak az ágyon. Apácák, felnőttek és a gyermekek térdeltek Hánzi mellé buzgón imádkozva, s többen vallották azt az érzést, amelyet Hánzi hitoktatója így fejezett ki: „Úgy érzem, hogy nem érette, hanem Hozzá kell imádkoznunk!”

Nagyhét szerdáján temették el Hánzikát a Szent Mihály-temető csarnokából. Senki sem hitte volna, hogy százakra menő tömeg gyűl össze a kis diák temetésére. A temetési szertartást Hánzi elemi iskolai hitoktatója végezte. Olyan nagy volt a részvét és oly megható az emberek búcsúvétele, hogy Hánzi koporsóját mégegyszer felnyitották. Mosolygó arccal feküdt ott, mintha csak aludna. Koporsóját teletüzdelték szentképekkel a látogatók, sokan megsimogatták az arcát, amely csodálatoskép a hűvös tavaszi időjárás ellenére sem volt hideg, és megcsókolták a halott gyermeket. Volt, aki szemeit is felnyitotta, hogy gyönyörű, de immár megtört tekintetét mégegyszer lássa. Alig akarták elhinni az emberek, hogy meghalt, nem akartak megválni tőle.

A régi Szent Mihály-temetőben, az úgynevezett Testvériség-emlékmű közelében fek-

szik Hánzi sírja. Sokan eljárnak ide. Helyesen mondta valaki: „Hánzika egészen megkedveltette velem a temetőt!“ Papok állnak meg a sírnál, s elimádkozzák a zsolozsma egyes óráit. Szülők állnak meg ott gyermekeikkel rövid imára. Állandóan friss virág díszlik a síron: lobélia és egyéb apró színes virágok, amelyeket a kertészkedő Hánzi annyira szeretett. Időnként apró virágcsokrokat találni a síron, amelyeknek küldőjét senki sem tudja.

Minden évben, Karácsony éjjelén karácsonyfát gyujtanak itt. Sírja mellett, a fenyőfa gyertyáinak barátságos világosságával húzódnak a szülők, testvérek, rokonok és a kis diák tisztelői, akik nem tudják felejtetni az itt porladó életet. Ide jönnek imádkozni, vigasztalódni és elmélkedni az örök dolgokról. Karácsonykor, mikor felbúgnak a Szent Mihály-templom éjféli misére hívó harangjai, Hánzi emlékének hűséges ápolói felelevenítik életének kedvesjeleneteit, mintha melegedni akarnának e sírnál a kihalt éjszakában.

A halálesettel kapcsolatban a család felé irányult széleskörű és őszinte részvét nem tett pontot Hánzi pályafutásának végére. Em-

lékét első sorban családtagjai ápolták gyengéd ragaszkodással. Csak bizalmasan és így is nagy szűkszávúsággal említik, hogy Hánzika egy-egy alkalommal különös segítséget nyújtott nekik és égi pártfogásával üzente a túlvilágról, hogy nem feledkezik el az ittmaradottakról.

Egy, azóta már meghalt, kiváló lelki tudású apáca főnöknő, aki nagyon jól ismerte Hánzi lelki világát, a következő sorokban fejezte ki Hánzi halála utáni küldetésében való hitét :

„Jézus áldja, vigasztalja és erősítse Önöket! A legőszintebben osztozunk a nagy fájdalomban és súlyos megpróbáltatásban, amellyel Önöket a Jó Isten meglátogatta. Csak a Gondviselő tudja, *mily sokat* vesztek! Köszönjék meg az Istennek, hogy most ily hatalmas közbenjárót bírnak az égben. A kisiú felvitte az égbe keresztségi ártatlanságát és missziós hivatását. Most már a szent hittérítők között van, Xaver Szent Ferencnél és társainál és áldozatát felhasználja Isten a nagy ügy javára. Nyugodjék békében! Most, a nagyhét folyamán, még gyászolhatnak, azonban húsvétkor énekeljenek alleluját, mert a kis Hánzi egész biztos alle-

luját énekel az égben és fehér diadalmi zászlócskát lobogtat.“

Hánzi lelkiatyja, midőn a temetés után meglátogatta a családot, figyelmeztette a szülőket, hogy gyűjtsék össze és írják le emlékeiket és a Hánzi lelkiségét fényesen jellemző eseményeket. Ezt a figyelmeztetést azonban inkább csak a család szempontjából tette, hogy a könnyen felejtő emlékezet temetőjéből megmentse Hánzi rövid életének tanulságos és felemelő mozzanatait.

Rövid idő multán egy Jézustársasági kispap, aki a kőszegi missziós házban növendéktársa volt Hánzinak, levelet írt a szülőknek, amelyben Hánzi otthoni életéről részletes adatokat kért a megírandó életrajz számára. Ő maga a családon kívül álló tanúktól egész sereg adatot gyűjtött össze. Közben a Katolikus Missziók és a Szív újság egyes számai megemlékeztek a gyermekvilág új példaképéről. Később Linzből is levelet hozott a posta Maria Schmidtmayr osztrák írónőtől, aki *Es wird heilige Kinder geben!* és *Kinder auf Gottes Wegen* című magyarul is megjelent munkáiban egész sorozat kitűnő gyermekéletrajzzal lepte meg az olvasó közönséget. Az író értesült Hán-

zika példás életéről, adatokat kért róla könyvsorozatának legközelebbi kötete számára.

A jezsuita skolasztikus félbemaradt előkészítő munkáját e könyv szerzője folytatta.

Hisszük, hogy e könyv közzététele után sokan kérik majd Szinay Hánzi közbenjárását és erős a reményünk, hogy eredményes. Az esetleges imameghallgatások részletes és megbízható leírását Hánzika ügyének további előbbrevitele érdekében a következő címre lehet küldeni: Kiss Antal, városkáplán, Sopron, Szentlélek-utca 2.

Addig is álljon itt néhány idézet az eddig beérkezett írásokból:

„Idegbajom nevetési ingert okozott. E miatt igen félni kezdtem a prédikálástól, nehogy közben jöjjön rám a nevetés. Ez a félelem odafejlődött, hogy minden prédikációm előtt szinte halálfélelmet álltam ki, s arról gondolkoztam, hogy míg meg nem gyógyulok az idegbajból, nem fogok prédikálni. Szent Gábor főangyal ünnepén a temetőben jártam, s első útam Hánzikámhoz vezetett. Ismertem csodálatos ártatlanságát, engedelmességét, missziós-hivatásához való erős ragaszkodását és szent életét, — nagy bizalommal kértem, vegye el tőlem a félelmet.

Éppen beszéd előtt álltam. Abban a pillanatban megszűnt a félelem, s többé nem is jelentkezett. — Írja egy pap.

„Kis tanítványaimat valósággal elragadta az a sok apró történet, amelyet Hánzi életéből nekik az órák végén jutalmul elmondottam. Gyermekeim lelkére, különösen az Oltáriszentség tiszteletének és gyakori vételének ápolásában igen üdvös hatással voltak ezek a kis történetek. A napokban két növendékem örömmel mutatta, hogy Hánzika sírját lerajzolta. Sokan mondják, hogy szombat délutánokon és vasárnap a szent mise után ellátogatnak a sírhoz. Alig várják a tavaszt, hogy hóvirágot, ibolyát és barkacsokrokat vigyenek kis barátjuknak.“ — közli egy hitoktató.

Egy szerzetes atya írja: „Hallottam, hogy meghallgatja szeretteinek kérését. Egyszer Sopronból Kőhidára mentem gyalog, magammal hívtam egy atyát. Visszajövet feleúton tornyosulnak a sűrű fellegek, s el kezd esni az eső. A páter azt mondja: Most maga miatt megázunk. Felnézve az égre így szóltam: Hánzikám, üzd el a felleget! Abban a pillanatban megszűnt az eső, s nem esett, míg haza nem értünk.“

HOGYAN LÁTTÁK HÁNZIT ISMERŐSEI?

Az a sok elfogulatlan vélemény, amelyet akár élőszóban, akár írásban adtak Hánzi ismerősei, előljárói és gyermektársai, megható, sokszor rajongó szeretetről tesz tanúságot. Mindenekelőtt megállapíthatjuk, hogy Hánzit már életében sokan úgy tekintették, mint Isten kiválasztottját, akihez csak szent félelemmel és megilletődéssel lehet közelíteni. Lelkiségét maradéktalanul tükrözi lelkiatyjának, egy soproni főpapnak alább következő nyilatkozata, amelyet egykori kedves lelkifiára visszaemlékezve, annak halála után adott:

„Alúlfrott, aki 1926. év augusztusától haláláig igen jól ismertem boldogult kis Szi-
nay Jancsikát, valamint szülőit, testvéreit és környezetét, otthonát, továbbá éveken keresztül csaknem állandóan gyóntatója is voltam

**Hánzi sírja
a soproni régi Szent Mihály-temetőben.**

Mint a kőszegi misszióház növendéke.

Jancsikának, nyugodt lelkiismerettel, lelkemben hálával az isteni Gondviselés iránt, kijelentem, hogy ezt a kedves gyermeket állandóan mint a kegyelmek gyermekét tekintetem, őt ilyennek láttam lelke legtitkosabb redőiben is. Mélységes, erős hite és az Úr Jézus iránt való szeretete mellett különös ékessége volt lelkének angyali tisztasága, melyet oly sértetlenül őrzött, hogy annak legjellegzetesebb sajáttsága éppen ez volt. Felelősségem teljes tudatában nyugodtan merem állítani, hogy semmi olyasmi nem volt lelkében, ami akadályos lett volna a megszentelő malaszt állandó bírásának, a keresztségi ártatlanság őrzésének, ennek következtében halála után üdvözülésének és — ha Isten úgy akarja, — esetleg külső megdicsőülésének is. Boldog volnék, ha ebből valamit magam is megérhetnék!“

H. J. plébános, aki Hánzinak az elemi iskolában hitoktatója volt, így nyilatkozik kis tanítványáról: „A kis Hánzit már apró gyermekkorában elhalmozta mennyei ajándékokkal az Isten. Mint hitoktatója megcsodáltam, mennyi lelkesedést tanúsít Istene és vallása iránt. A gyermekeknél szokásos könyvelmúségtől meg nem érintve került a

rossz gyermekek társaságát, imádság és tanulás volt kedves foglalkozása. Legnagyobb öröme azonban mégis a templomok látogatása és a szentáldozás volt. Áldozáskor menyetei tűzben ragyogott az arca. Nem esett nehezére elhagyni ezt a világot, hiszen Jézus iránt való szeretetből már úgymint mindenről lemondott“.

M. J. városkáplán Hánzi utolsó óráit és utolsó szentáldozását a következőképpen írja le: „1931-ben, kora tavaszi éjjel ablakomat zörgeti valaki. — Ki az, kérdem. — Én vagyok, Főtisztelendő Úr, szíveskedjék a Hánzinkhoz jönni, szólt egy külső hang. A kis Szinay Hánzi bácsija. Tudtam, hogy Hánzika beteg, de azt nem tudtam, hogy a betegség annyira előrehaladott állapotban van. Istenem, nem is olyan régen ott térdelt előttem a missziósházba először induló kisfiú, hogy fogadja papi áldásomat. Ez a kis halkszavú fiú belülről úgy égett a missziós vágytól, hogy mikor agonizált, lázálmaiban is mindig a kis négerekről beszélt kékülő ajka. Lelkiekben csodálatosan otthon volt. Egy pár elejtett szava mélységes nagy hitről és határtalan bizalomról tanúskodott“.

„A kis Hánzi szobájába lépve látni lehe-

tett, hogy itt egy lélek búcsúzik. Megtört szemén, a betegségtől elgyengült testén, le-lehanyatló fején látszott, hogy lelke az örökkévalóságba készül. A szentgyónást egy pár nappal azelőtt végezte, most a szent útravalót és a szent kenet szentségét kapta. Édesanyja ott volt ágya mellett és hősies lelki-erővel suttozta, imádkozta elő a röpimákat. Hánzi kezében feszületet tartott, így láttam utóljára. Boldog vagyok, hogy az angyali lelkű gyermeknek én nyujthattam utóljára az angyalok kenyerét“.

P. E. domonkosrendi atya a következőkép írja le visszaemlékezését: „Szinay Hánzikáról vagy ahogy én hívtam: Janikáról már előbb hallottam, mint megismertem volna. Először egy uzsonna-délutánon találkoztam vele. Kérdeztem a gyermekeket: melyik a Janika? Ő illedelmesen és komolyan felállt. Kérdeztem tőle néhány hittani kérdést, ami nincs a katekizmusban, s ő jól felelt. Fel-tűnt állandó komolysága, s a szent ártatlan-ság tükröződött a szemén. Nagyon szép, úri gyermek. Uzsonna után az öccse áldást tar-tott, ő pedig, bár idősebb volt, ministrált. Azt is komolyan végezte. A felső Löverből sokszor elkísért. Szótlan volt, csak a kér-

désre felelt. A latinból azonban kérdezett egyet-mást, amit nem értett.“

„A szülői házban jó módban élt, minden kényelme megvolt, mégis repült Kőszegre, hová hivatása vonzotta. Mikor betegen hazahozták, megkérdeztem tőle: Ugye Janikám, kár volt Kőszegre menned? Ő hamar felelte: Nem, nem, ott minden jó volt. Szíve erősen fájt, de azért a társasjátéknál gyengén mosolygott. Mikor meghalt, betegen feküdtem. Azt mondtam kezelőorvosának, hogy egy szent ment fel az égbe. A főorvos úr megerősítette: valóban szent gyermek volt!“

Intézeti életéről előjárói és növendéktársai számolnak be meglehangú visszaemlékezésekben. P. Ternay János, aki jelenleg kinn él a misszióban, s aki annak idején mint prefektushelyettes a kőszegi intézetnek előjárója volt, így nyilatkozik:

„Nekem régen feltűnt a fiú gyermeki, (tehát nem gyerekes) komolysága, nyugodt és szerény magaviselete. Tudom, hogy a tanulásban nem tudta elérni azt az eredményt, amelyet szerettünk volna látni nála, de ő mindig kötelességtudó, lelkiismeretes és szorgalmas missziósnövendék volt. Éppen ezért mintanövendékünknek tekintettük az inté-

zetben. Megemlítem ezenfelül az ő eucharisztikus lelkületére valló megfigyelésemet is. Egyszer jóval elkésve, tehát késő délelőtti időben érkezett a kápolnába és kérte a szentáldozást. Itt is feltűnt áhítatos tisztelete az Oltáriszentség iránt. Hogy meggyőződéseként ragaszkodott a szentségi Úr Jézushoz, azt utolsó napjaiban tapasztalhattam, amikor a szombathelyi kórházban meglátogattam. Elmondta többek között, hogy az izületgyulladás nagyon fáj. De ezt is nem panaszképpen, hanem inkább csak kérdezősködésemre mondotta. Különben nyugodt, Isten akaratán igazán megnyugvó arckifejezést lehetett rajta észlelni. De mégis valami fáj: „Csak azt sajnálom, hogy nem járulhatok mindennap a szentáldozáshoz!” Intézkedni akartam, de másnap vagy harmadnapra már hazavitték Sopronba, ahol rövidesen meghalt. Bár adná a jó Isten, hogy az Oltáriszentségnek egy újabb kis szentje kerülne oltárainkra !“

Intézeti életére és tanulmányaira vonatkozólag hosszú és kimerítő felvilágosítást ad P. Windolf S. V. D., Hánzi volt prefektusa. Nyilatkozatából kiemeljük a következő figyelemreméltó sorokat: „Manapság sokat be-

szélünk szent gyermekekről. Egymásután jelennek meg ilyenfajta életrajzok. E szent gyermekek közé számíthatjuk a kis Jánost is, mert a keresztségadta kegyelem állapotában élt és halt meg. Csak nyílt, világos tekintetében kellett nézni, s az embert megérintette a meggyőződés: Ez angyal! Magam is mindig örültem, ha láthattam őt. Azok közé tartozott, akiket az ember csak szeretni tud, s akinek a látása mindenkit, de különösen egy nevelő szívét örömmel tölt el . . .“

„Hánzi 1929 szeptemberében érkezett Kőszegre. Rövid előbbi életéből csak annyit tudtam, hogy jó és kedves gyermek, de hogy ennyire ártatlan kis angyal, nem gondoltam volna. Vidáman és boldogan jött szüleiével a mi barakklakásunkba. Kíváncsian tekintett körül a hosszú teremben, mely egyszersmind ebédlőül és tanulószobául is szolgált, és csendben gondolta: mennyire más itt, mint otthon. Tulajdonképpen még ma is fáj nekem, hogy én annakidején az intézet szabályainak megfelelően a kicsike hosszú haját lenyíratam. Ő maga nem vette fel a dolgot tragikusan, s ezt az esetet kis élete áldozataként szívesen hozta meg hivatásáért, amely őt ily korán e környezetbe hozta.

Jóllehet minden oly barátságtalan és egyszerű volt, hamarosan megszokta a rendet. Intézetünkben az a szokás, hogy az újonnan érkezett növendéket egy idősebb társa vezeti be a házirendbe és az intézeti szokásokba. Amikor Hánzi az ő „Führer“-jének bemutatkozott, s az az ő neve után érdeklődött, gyermekes egyszerűséggel felelte: Hánzi a nevem! Ezért a ház növendékei mindvégig e néven szólították“.

„Egyébként közepes tehetségű gyermek volt, de rendkívül szorgalmas. Valósággal elragadó volt, amikor az iskolából hazajött, s engem a folyósón talált. Ilyenkor gyakran örömtől sugárzott arca és gyengéden kiáltotta felém: Ma feleltem! — Vajjon miből? Hittanból. Még pedig egyesre! — suttogetta titokzatosan. Még ma is fülemben csengenek ezek a boldogsággal átítatott szavak.“

„Mikor átköltöztünk az új missziósházba, könyveit és egyéb holmiját nagy rendszere-ttel rendezgette. Semmiféle rendetlenséget nem tűrt meg holmijai közt“.

„Különösebb nehézséget jelentett a kicsike számára a latin nyelv és a mennyiségtan. Megtörtént, hogy gyengén felelt és ilyenkor egész lesujtva szomorúan jött haza, fejecs-

kéjét lógatta, mint egy jégveréstől tarolt virágszál. Szeretettel néztem rá és biztosítottam őt, hogy a mi jóságos mennyei anyánk nem fogja őt elhagyni, csak imádkozzék bizalommal tovább és sikerül majd legyőznie a nehézségeket. Ebéd után mindig a házi kápolnába ment. Ártatlan szemeit a Szűzanya képe felé irányította és teljes bizalommal imádkozott Hozzá“.

„Hánzi vallásos volt. Vallásosságát drága örökségképen kapta szüleitől. Nyakában érmecskét hordott, elmélyülten imádkozott, naponta áldozott, míg el nem ért az Üdvözítővel való teljes egyesüléshez az örök boldogságban. Lesznek szent gyermekeink? Hánzi igenis az volt!“

Hánzi tekintélynek számított barátai és növendéktársai előtt is. A gyermekek, valahogy megéreztek, hogy ő az Istennek elhivatottja, aki előtt meg kell torpannia a gyermeki éretlenségeknek és ostoba tréfáknak.

Lássuk tehát, hogyan is vélekednek róla kedvteléseinek és legközvetlenebb gyermeki megnyilvánulásainak tanúi: a játszótársak.

„Hánzi! . . . legjobb barátom volt!“ — írja R. A. gimnáziumi tanuló, aki elemista korában Hánzinak játszótársa volt. — „Vissza emlékszem reá. Sokszor játszottunk misét. Nem emlékszem, hogy egyszer is összevesztünk volna. Nem tudásával, hanem nemes szívével vált ki közülünk. Sohasem felejttem el a vele töltött éveket. Nagyon szeretett volna missziós atya lenni. Volt neki egy kis sátra, meg néhány veszedelmes indián fegyvere. Én és néhány pajtásom alkottuk az indián-tábort. Ő volt a térítő atya. A térítés sikeres befejezése után nagy örömtüzeket gyújtottunk. A tűz felett nyáron forgattuk a bivalyhúst (a szalonnát) és nagyokat ittunk rá a . . . limonádéból. Miután Kőszegre került, nemsokára megbetegedett. Hazahozták. Betegségét csodálatos türelemmel viselte. Azt mondják, hogy van szép halál. Az övé olyan volt. Arcán boldog mosollyal feküdt a ravatalon, mintha mondaná: Én elmegyek a földről, de egyszer találkozunk a mennyei Atyánál! — Igen, találkozunk. A viszontlátásra!“

A missziós növendékek következőkép írnak kedves barátjukról: „János szemináriumi kötelezettségeinek mindig pontosan eleget

tett. A studiumot és silentiumot lelkiismeretesen megtartotta, ami által magára vonta prefektusának, P. Windolfnak figyelmét és szeretetét. Különösen szerette a földrajzi vázlatok készítését, úgy, hogy az ő rajzai voltak a legszebbek az egész osztályban. A tanulás terén sok sikertelenség érte, de ez egyáltalán nem tántorította vissza szent céljától. A lelkiélet terén valóságos mintaképe volt a missziós növendékeknek. Esténként sokáig imádkozott a kápolnában. Kedvelt szentje Szent Terézke volt; szekrényén mindig ott függött a kedves szent képe.

„Betegsége, mely őt a halálba vitte, 1930 októberében kezdődött. Szemináriumunkban akkor már sokan feküdtek betegen, s a tifusz őt is megtámadta. Először csak a könnyebb betegek között feküdt. Hárman voltunk egy szobában, Ő, egy H. nevezetű fiú és én. A prefektus kijelölte helyünket. H.-nak azt a helyet jelölte ki, ahol már egy fiú meghalt. H. nem akart az ágyba feküdni, ezért János felajánlotta, hogy ő szívesen fekszik abba az ágyba. Helyet is cseréltek. H. mindig azt mondta Jánosnak: Meghalsz te azon a helyen. János csak nevetett rajta. Mikor félév felé megint visszajött a szemi-

náriumba, egyik napon az a hír járta, hogy kórházba viszik. Hamar felszaladtam a betegszobába, hogy elbúcsúzzam tőle. Mikor kezet szorítottam vele, ezt mondta: Nem-sokára látjuk egymást!”

H. A. osztálytársa írja: „A kápolnában nagyon ájtatos volt. Elimádkozott sokszor órákhosszat. Kedvenc imája volt a rózsafüzér és a keresztút.”

„Fő jellemvonása: Minden nehézséget legyűrő kemény kitartás, célja: a missziók felé. Komoly elhatározását mi sem mutatja jobban, mint a nehézségekkel való állandó harc és a harcban aratott győzelem.” — Nyilatkozik egy idősebb társa. — „Hánzi engem nagyon szeretett. Egy napon Kis Apám-nak szólított és ettől kezdve rendszeren ez volt a nevem. A legkisebb szolgálatért is nagyon hálás volt. Bár tanára figyelmetlen volt vele szemben, ő azért sohasem panaszkodott. Legnagyobb keresztje a tanulás volt. Nagyon érzékenyen bántotta a gondolat, hogy nem tudja majd elvégezni nehéz tanulmányait. De nem csüggedt. Minél nehezebben ment a tanulás, annál többet imádkozott. Imájában pedig annyira egyesült Istennel, hogy külön élmény volt látni őt

imádság közben. Érdekes, hogy ezt a tényt mint rendkívüli dolgot többen említették.“

M. Gy. intézeti növendék feljegyezte a következő sorokat: „Télen történt, hogy mi az ablakból havat vittünk be a terembe. A hó a kezünkben megolvadt és az olvadt hóval locsolni kezdtük őt. Nem szólt semmit, csak szótlánul kiment.“

V É G S Z Ó

Ezzel most elindult útjára

Hánzi első teljes életrajza.

Ezzel egyszersmind megkezdődik Hánzi szélesebb missziója is. Nyilvánvaló, hogy sokan lesznek, akikre az élmény tűnő hatásán túl tartós benyomást gyakorol ez az élet. A felnőttek épülnek, finomodnak e gyermek példáján, a gyermekek pedig édes testvérükre ismernek Hánziban és a szeretet nefelejcskoszorújával ölelik át emlékét. Beszélni fogunk még sokat erről a kisdíákról és imánkba szőjük nevét, de nem az üdvéért aggódva, hanem pártfogását kérve. Aki pedig figyelmet áldoz reá, arról ő sem feledkezik el, hanem missziós hivatásához hűen megtéríti azt, még ha közönybe temetkező pogány volna is!

TARTALOM

J E G Y Z É K

Bevezető Hánzi lelkivilágához	5
Megérkezés és első lépések	12
Jézus kopogtat	19
A játékos Hánzi	29
Kőszegen	38
A komoly Hánzi	48
Honvágy az Ég után	56
Isten veled, drága kis fiunk!	65
Eltemették, — mégis él!	73
Hogyan látták Hánzit ismerősei?	80
Végszó	93

